Ἀριθ. **303** – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ΄

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.–Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.–Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 18 Ὀκτωβρίου 1881

ΑΙ ΑΓΡΙΑΙ ΦΥΛΑΙ ΤΩΝ ΙΝΔΙΩΝ

Γενικῶς μὲν λέγεται ὅτι αἱ ὀρειναὶ φυλαὶ τῶν Ἰνδιῶν κατάγονται ἐξ ἰθαγενῶν, οὓς οἱ πρόγονοι τῶν νῦν Ἰνδῶν ἐξεδίωξαν ἐκ τῆς ἑαυτῶν χώρας, ἀναγκάσαντες αὐτοὺς νὰ καταφύγωσιν ἐπὶ τῶν ὀρέων, ἀλλ' αἱ τῶν ὀρεσιβίων τούτων φυλῶν παραδόσεις ἀναφέρουσιν, ὅτι αὗται ἦλθον ἐκ χωρῶν λίαν ἀπομεμακρυσμένων τοῦ Ἰνδοστὰν, ἐξ ἄρκτου καὶ ἐκ δυσμῶν. Μετὰ τὴν κατάκτησιν δὲ τῶν πρώτων κατοίκων, οἵτινες, κατὰ τὰς εἰρημένας παραδόσεις, ὑπῆρξαν ὄφεις καὶ δαίμονες, ἀποκατεστάθησαν ἐν τῇ χώρᾳ.

Οἱ *Σανθάλις* τῆς Βεγγάλης, οἱ *Γόνδς* τῆς Ὀρίσσης, οἱ *Μάρις* τῆς Ῥαποτάνης, οἱ *Βιλδ* τῆς Κανδέσης, οἱ *Κάρερς* τῆς Βιρμανίας, καὶ οἱ *Μεχῖς*, *Λέπκας* καὶ *Βοοτίαι* τῶν Ἰμαλαΐων, εἰ καὶ διαφέρουσιν ἀπ' ἀλλήλων, ὅμως ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις ὁμοιάζουσι, καθὸ ὁμιλοῦντες γλώσσας μὴ καταγομένας ἐκ τῆς Ἀριανῆς, ἐξ ἧς αἱ Ἰνδικαὶ γλῶσσαι ἕλκουσι τὴν καταγωγήν. Ἀλλ' οἱαδήποτε καὶ ἂν ᾖ ἡ ἀρχὴ αὐτῶν, εἶνε βέβαιον ὅτι δὲν κατάγονται ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης, εἰς ἣν ἀνήκουσιν οἱ Ἰνδοί.

Οἱ *Σανθάλις* ἀνέρχονται εἰς ἓν περίπου ἑκατομμύριον, κατοικοῦσι δὲ τὴν πρὸς νότον τοῦ Γάγγου χώραν ἀπὸ Βαλγουπὸρ μέχρι Μουρσιδαβάδα, καὶ ἀπὸ τοῦ μέρους τούτου μέχρι Μιδναπόρ. Αἱ παραδόσεις αὐτῶν ἀναφέρουσιν, ὅτι κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους ἀπεώσθησαν μικρὸν κατὰ μικρὸν πρὸς ἀνατολὰς ὑπὸ ἰσχυροτέρου λαοῦ, δυσμόθεν ἐπιδραμόντος. Εἶνε φυλὴ κυνηγῶν ῥωμαλέων, οἵτινες διὰ τῶν ἁπλουστάτων αὐτῶν ὀργάνων, τῶν βελῶν καὶ ἀκοντίων, ἐξεδίωξαν ἐκ τῶν ἀγρῶν των τὰς ἀγέλας τῶν ἐλεφάντων, οἵτινες ἐλυμαίνοντο τοὺς λόφους Ῥαϋμαχάλ. Μεγίστην ἔχουσιν ἀντιπάθειαν πρὸς ἀπογραφὴν τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῶν, ἐσχάτως δ' ἀπέδειξαν μετ' ἀγανακτήσεως καὶ φοβερᾶς ὀργῆς, ὅτι ἦσαν ἕτοιμοι νὰ δράξωσι μᾶλλον τὰ ὅπλα, ἢ νὰ ἐπιτρέψωσιν ὅπως αὐτοὶ καὶ αἱ οἰκογένειαί των ἀριθμηθῶσιν.

Ἡ πατροπαράδοτος αὐτῶν ἱστορία οὐδὲν ἄλλο μνημονεύει εἰμὴ τὴν διηνεκῆ αὐτῶν πρὸς ἀνατολὰς ὑποχώρησιν, ἕνεκεν ἐπιδρομῶν ἑτέρων ἐθνῶν, ἱκανωτέρων ἢ ἰσχυροτέρων αὐτῶν. Καὶ οὗτοι μὲν προετοιμάζουσι διὰ τὸ ἄροτρον νέας γαίας, κόπτουσι τὰ δάση, ἰσοπεδοῦσι καὶ φυτεύουσιν, ἄλλοι δὲ ἐπέρχονται λαοί, ὅπως τῶν καρπῶν τῶν ἀγώνων ἐκείνων ἀπολαύσωσιν.

Οὕτω οἱ Σανθάλις σπείρουσιν, ἄλλοι δὲ ἐρχόμενοι θερίζουσι. Φύσει πεπροικισμένοι διὰ προτερημάτων, ἅπερ ἔδει νὰ ἀναδείξωσιν αὐτοὺς ἓν τῶν πρώτων ἰνδικῶν ἐθνῶν, φαίνονται τοὐναντίον προωρισμένοι νὰ ὦσιν ἀείποτε οἱ σκαπανεῖς πολιτισμοῦ, εἰς ὃν αὐτοὶ οὐδέποτε προβαίνουσιν. Εἰσὶ δραστήριοι καὶ καρτερικοί, ἀλλ' ἀναγκάζονται νὰ καταναλίσκωσι τὰς εὐγενεῖς ταύτας ἰδιότητας ὅπως ὑπερνικῶσι τὰ ἐν τῇ ὁδῷ αὐτῶν παρουσιαζόμενα ὑλικὰ προσκόμματα. Ἐγκαθιδρύονται ἐνδελεχῶς ἐπὶ νέων γαιῶν, μόνον ὅπως μετ' οὐ πολὺ ἐκβληθῶσι διὰ χρέη. Ἐκκαθαίρουσι τοὺς ὑπὸ σχοίνων κεκαλυμμένους τόπους καὶ καλλιεργοῦσιν αὐτοὺς, μόνον καὶ μόνον ὅπως, μόλις ἀρχίσωσιν οἱ τόποι οὗτοι ἀποφέροντες πρόσοδον τινὰ, ἀφαιρεθῶσιν αὐτοὺς ὑπὸ τῶν τοκογλύφων. Εἶνε μὲν εἰλικρινεῖς καὶ πιστοί, ἀλλ' ὑστεροῦσι κατὰ τὴν εὐφυΐαν.

Τὰ χωρία τῶν Σανθάλις κεῖνται ὡς τὰ πολλὰ ἐν μέσῳ καλλιεργημένων ἀγρῶν, οἱ δὲ πέριξ τόποι ἀρθονοῦσι πάντοτε ὑδάτων καὶ ξυλείας. Ὁ ἐπισκεπτόμενος τὴν χώραν αὐτῶν βλέπει ἀμέσως ὅτι τὰ μὲν δάση ὑπεχώρησαν πρὸ μικροῦ εἰς καλλιεργημένους ἀγροὺς, ἡ δὲ τίγρις καὶ ὁ λύκος εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ὁ Σανθάλις, ὡς φαίνεται, δοκιμάζει τέρψιν τινὰ παλαίων κατὰ τῆς φύσεως, ἅμα δὲ ἰσοπεδώσῃ τὸν ἀγρὸν, καλλιεργεῖ αὐτὸν ἐφ' ὅσον τὸν κατέχει διὰ τοῦ ἀγροίκου καὶ πρωτοτύπου αὐτοῦ συστήματος. Οὕτω δὲ προλειαίνει τὴν ὁδὸν εἰς ξένον πολιτισμὸν ἰσχυρότερον ἑτοιμον ὅπως ὑποκατασταθῇ. καθιστάμενος αὐτὸς ἁπλοῦν ὄργανον εἰς τὰς χεῖρας τῶν πανούργων Βεγγαλινῶν. Μὴ ὢν προνοητικὸς, ἀλλὰ διατελῶν ἀείποτε ἀμελὴς καὶ ἐν βαθυτάτῃ ἀγνοίᾳ τῶν καλῶν τῆς καλλιεργείας μεθόδων, δὲν ἀντλεῖ ἐκ τῆς γῆς εἰμὴ εὐτελῆ οὐσίαν, ὅπως δ' ἐπιτύχῃ καὶ ταύτης, ἀναγκάζεται νὰ παλαίῃ κατὰ τῶν ἀγρίων ζώων καὶ κατὰ τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως. Ὅθεν οὐδόλως ἄπορον, ἐὰν, γινόμενος ἅπαξ κύριος τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῇ ἐρημίᾳ δημιουργηθέντος κήπου, ἐπαναστατῇ εὐθὺς ἅμα ὁ Βεγγαλινὸς τοκογλύφος μεταβαίνῃ νὰ τῷ ἁρπάσῃ τὰς γαίας του. Ἐπίσης δὲν εἶνε ἄξιον ἀπορίας, ἐὰν ἀναγκάζεται νὰ μεταχειρισθῇ τὴν βίαν, ὅπως ἀποσπάσῃ

ἐκ τῶν ὀνύχων τοῦ νόμου τὸν ἀγρὸν καὶ τὴν ἁπλοϊκὴν αὐτοῦ κατοικίαν.

Εἶνε φυσικὸν ὅτι ἐν τοιαύτῃ σφοδρᾷ καὶ διηνεκεῖ πάλῃ σβέννυται ἡ θαυμασία ἐνεργητικότης, ἥτις χρησιμεύει αὐτῷ πρὸς καταπολέμησιν τῆς φύσεως.

Ὁ *ραγιὰ*, ὡς ὁ Σανθάλις ἀποκαλεῖ τὸν «zemindar» ἢ κύριον αὐτοῦ, εἶνε ἀδυσώπητος ὅσον ἀφορᾷ τὴν πληρωμὴν τῆς προσόδου, εἰς ἣν δικαιοῦται. Παρουσιάζονται συμβόλαια, ἅτινα ὁ δυστυχὴς Σανθάλις ὑπέγραψε, χωρὶς μηδόλως νὰ γινώσκῃ τί περιέχουσιν, ἀλλ' ἐξ ὧν προκύπτει σαφῶς τὸ δικαίωμα τοῦ *ραγιᾶ*. Αἱ τοῦ πτωχοῦ ἀγρίου ἕξεις δὲν τῷ ἐπιτρέπουσι νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰς ὑπερβολικὰς ἀπαιτήσεις τοῦ τοκογλύφου ἢ τοῦ ἰδιοκτήμονος, ἐφ' ᾧ καὶ οὐδὲν ἄλλο φάρμακον μηχανᾶται, ἢ τὴν βίαν, πλὴν ὁ νόμος εἶνε ἰσχυρότερος αὐτοῦ καὶ ἑπομένως ἐκδιώκεται. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, γινόμενος ἐκμανής, καταφεύγει εἰς τὴν φαρέτραν καὶ εἰς τὰ προσφιλῆ αὐτῷ ἀκόντια, ὅπως ἐκδικηθῇ οὐ μόνον τὸν *ραγιᾶ*, ἀλλὰ καὶ τὸν **Sirkar**, τουτέστι τὴν Κυβέρνησιν, ἥτις ἐπιτρέπει τοιαύτας λῃστείας. Τοῦτο ἔπραξε τῷ 1855, ματαιώσας ἐπὶ δύο ἔτη πάσας τὰς προσπαθείας τῆς Ἀρχῆς πρὸς καταστολὴν τοῦ κινήματος καὶ παλαίσας γενναίως καθ' ὅλων τῶν δυνάμεων τῶν Ἰνδιῶν διὰ τῶν βελῶν αὐτοῦ μόνον. Τοιοῦτον ὄντα τὸν Σανθάλιν, οὐδεὶς δύναται τολμήσῃ νὰ μὴ οἰκτείρῃ. Καίτοι ὅμως ἡ Κυβέρνησις τῆς Βεγγάλης ἔπραξε πᾶν τὸ δυνατόν, ὅπως διὰ πατρικῆς τῶν νόμων διαχειρίσεως ἐλαττώσῃ τὰ βάρη τοῦ ἀγρίου, καὶ ἀπαλλάξῃ αὐτὸν ἀπὸ τῶν συνεπειῶν τῆς ἀκρίτου αὐτοῦ διαγωγῆς, οὐχ ἧττον ὁ Σανθάλις εἰς νέας εὑρίσκεται πάντοτε ἀμηχανίας, οἱ δὲ πόνοι καὶ αἱ ἀνίαι αὐτοῦ προέρχονται ἐκ τῶν ἐλαττωμάτων τοῦ χαρακτῆρός του. Ἓν τῶν ἐλαττωμάτων τούτων, κοινὸν εἰς πάντας τοὺς ἀγρίους, εἶνε ὁ μέγας ἐξευτελισμὸς τῆς γυναικός. Ἡ γυνὴ ἐν τοῖς Σανθαλικοῖς χωρίοις οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ φορτηγὸν ζῶον, ὁ δὲ ἔντιμος καὶ πιστὸς χαρακτὴρ τῶν ἀγρίων τούτων οὐδαμῶς ἀρκεῖ βεβαίως, ὅπως ἀντισταθμίσῃ τὸ ὄνειδος τῆς ἀφορήτου τυραννίας ἣν ἀσκοῦσιν ἐπὶ τῶν γυναικῶν.

Ὁ λόφος τοῦ *Παρασνὰθ*, ἔνθα ἐτελοῦντό ποτε ἀνθρωποθυσίαι, εἶνε τόπος ἱερὸς παρὰ τοῖς Σανθάλις. Τὴν σήμερον αἱ τοιαῦται θυσίαι ἀνθρωπίνων ὄντων εὐτυχῶς ἐξέλιπον, ἐξ ἑνὸς μὲν τῶν Μωαμεθανῶν κατὰ τὴν ὑπ' αὐτῶν κατάκτησιν τῶν Ἰνδιῶν θέντων τέρμα εἰς αὐτάς, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως καταργησάσης τέλεον τὰς ἀνθρωποθυσίας τῶν *Γόνδς*.

Οἱ Σανθάλις ἐν τούτοις διατηροῦσι μέχρι τοῦδε ἀπεριόριστον πίστιν εἰς τὸν *γκοζὲν* ἢ ἱερέα καὶ σοφὸν αὐτῶν. Δυστυχῶς οἱ *γκοζὲν* οὗτοι, οἵτινες εἶνε πολλοί, ἀντὶ νὰ καταστήσωσι γνωστὰ εἰς τοὺς ἰθαγενεῖς τὰ ἴδια αὐτῶν ἐλαττώματα, ἅπερ εἰσὶ παράτιτα τῶν ἐθνικῶν αὐτῶν συμφορῶν, λέγουσιν αὐτοῖς ἀπ' ἐναντίας ὅτι αἰτία πάντων τῶν δεινῶν αὐτῶν εἶνε ὁ *ραγιᾶ* καὶ ὁ *σιρκὰρ*, αἱ δὲ διαβεβαιώσεις αὗται εἰσὶν ἱκαναὶ νὰ ἐνισχύσωσι τοὺς ἀγρίους εἰς τὰς κακὰς αὐτῶν ἕξεις καὶ νὰ ἐρεθίζωσιν αὐτοὺς κατὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Εἷς ἐκ τῶν ἐπικινδύνων τούτων ἱεροκηρύκων, ὀνόματι *Παμπάγι*, θεωρεῖται ὡς ἅγιος ὑπὸ τῶν ἀμαθῶν φυλῶν τῶν ὀρεινῶν. Εἰς αὐτὸν ἀποδίδονται θαυματουργοὶ δυνάμεις, ὡς, φέρ' εἰπεῖν, ὅτι θεραπεύει ἀσθενεῖς δι' ἁπλοῦ μόνον λόγου, ὅτι περιπατεῖ ἐπὶ τοῦ πυρὸς καὶ ὕδατος. Γινώσκει τὸ παρελθόν, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον, καὶ εἶνε ἀναμάρτητος καὶ παντοδύναμος. Τὰ διδάγματα τοῦ ἀνθρώπου τούτου ὑπῆρξαν λίαν ὀλέθρια εἰς τὸν πτωχὸν, τίμιον καὶ εὔπιστον Σανθάλιν. Ὁ *Παμπάγι* ἐξεγείρει τοὺς ἀγρίους κατὰ τῶν ἰδιοκτητῶν, κατὰ τῶν τοκογλύφων καὶ κατὰ τῆς Κυβερνήσεως. Συλληφθείς ποτε καὶ καθειρχθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ τοῦ **Sahib-Log** ἐξῆλθε, λέγουσι, διὰ θαύματος, βεβαιοῦντες ὅτι εἶνε ἱκανὸς νὰ πράξῃ τὸ αὐτὸ καὶ πάλιν, πιστεύουσι δὲ ὅτι εἶνε προωρισμένος νὰ ἀπελευθερώσῃ τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν δυναστῶν του. Πρό τινων μηνῶν διεδόθη ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον ὅτι ὁ *Παμπάγι* διέταξε νὰ θυσιασθῶσιν ἅπασαι αἱ αἶγες καὶ αἱ λευκαὶ ὄρνιθες, ὁ δὲ ἁπλοῦς καὶ εὔπιστος λαὸς ὑπήκουσεν εἰς τὸν ἡγέτην αὐτοῦ τυφλῶς. Εἰς τοῦτον δέον νὰ ἀποδοθῇ ἡ ἀντίστασις τῶν ἀγρίων πρὸς ἀπογραφὴν τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῶν καὶ ἡ συνάθροισις τῶν πολεμάρχων εἰς τὰ πέριξ τοῦ *Ναραγίμπορ*, ὅπως ἀντιταχθῶσι κατὰ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Κυβερνήσεως. Τούτου ἕνεκα ὁ *Παμπάγι* ἐπέμφθη εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ **Lüknow**, ἐξ ἧς οὐδαμῶς βέβαια θὰ σώσῃ αὐτὸν ἡ θαυματουργός του δύναμις.

Οἱ *Γόνδς* τοῦ **Gaujam** καὶ **Cuttack** εἶνε, καθὼς οἱ Σανθάλις, φυλὴ ἀγρία. Μέχρι τοῦ 1848 ἐτέλουν τὴν ἑορτὴν **Mehriah-Pujah**, καθ' ἣν ἔθυον ἀνθρώπινα θύματα. Ἀλλ' ἡ ἀγγλικὴ Κυβέρνησις ἀπηγόρευσεν, ὡς εἴρηται, αὐτήν. Καὶ ὅμως λέγουσί τινες ὅτι ἐὰν αὔριον ἔπαυεν ἐν Ἰνδίαις ἡ ἀγγλικὴ ἐξουσία, οὐδὲν ἴχνος σπουδαῖον τῆς διαβιώσεως αὐτῆς ἤθελεν ἀπομείνει. Ἀλλ' οἱ ταῦτα λέγοντες ὑποπίπτουσιν εἰς τὸ ἄδικον τοῦ νὰ ἀρνηθῶσι προφανῆ γεγονότα, ἤτοι τὴν κατάργησιν τῆς ἀνθρωποθυσίας καὶ τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς παιδοκτονίας τῶν θηλέων, καθὼς καὶ τοῦ ἀπανθρώπου ἐκείνου δόγματος τοῦ λεγομένου **Satti**, καθ' ὃ ἐθυσιάζετο ἡ χήρα ἐπὶ τῆς ἐπικηδείου πυρᾶς, ἐφ' ἧς ἐκαίετο ἡ κόνις τοῦ ἀποθανόντος συζύγου της. Τὰ τρία ταῦτα εἰσὶ τολμήσῃ ἐλάχιστον ἰσοβαρῆ πρὸς τοὺς σιδηροδρόμους, τοὺς τηλεγράφους καὶ τὰ ἐν καιρῷ λοιμοῦ βοηθητικὰ μέτρα, περὶ ὧν καὶ τούτων ἡ ἀγγλικὴ Κυβέρνησις ἐμερίμνησεν.

Τὰ προωρισμένα διὰ τὴν ἐνιαύσιον θυσίαν τοῦ Μεριὰχ-πουγιὰ θύματα ἐκαλοῦντο *μεριὰχ*, καὶ ἠγοράζοντο ἐκ τῶν *Παρουβὰ*, ἀλλίας ἰνδικῆς

φυλῆς κατοικούσης ἐν τῇ πεδιάδι, δούλης τῶν *Γόνδς*. Διὰ τῆς θυσίας αὐτῶν ἐπρόκειτο νὰ ἐξευμενίσωσι τὸν θεὸν τῆς γῆς, *Βούρα-Περού* καλούμενον, ὅπως ἀπολαύσωσιν ἀφθόνου ἐσοδείας. Κατὰ τοὺς *Γόνδς* ἡ γῆ ὑπῆρξεν ἐν ἀρχῇ κινητὴ καὶ ἄμορφος μάζα, μηδόλως δυναμένη νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς καλλιέργειαν καὶ ἀνθρωπίνην κατοικίαν. Ὁ θεὸς τῆς γῆς εἶπε· «*Χύσατε αἷμα, αἷμα ἀνθρώπινον ἐνώπιόν μου*». Ἡ διαταγὴ αὕτη ἐξετελέσθη, τὸ δὲ ἔδαφος κατέστη γόνιμον καὶ ἀμετάβλητον. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης καὶ ἐντεῦθεν ὁ *Βούρα-Περού* διέταξεν ἵνα προσφέρωνται αὐτῷ τακτικῶς αἱ ἀνθρωποθυσίαι. Ὁσάκις ἔσπειρον ἀγρόν τινα, ἦν ἐπάναγκες νὰ γονιμοποιήσωσιν αὐτὸν διὰ τοῦ αἵματος τῶν θυμάτων. Ἐφ' ὅσον διήρκει ἡ τελετὴ τῶν θυσιῶν τούτων, πᾶσα ἔρις ἐλησμονεῖτο, εἰς ἅπαντα δὲ τὰ πέριξ χωρία ἐπεκράτει φαιδρότης καὶ ἑορτή. Τὸ δυστυχὲς θῦμα προσήγετο, ἔχον δεδεμένους τοὺς ὀφθαλμούς, εἰς τὸν οἶκον τοῦ ὑπερτάτου ἱερέως καὶ ἐθεωρεῖτο ἱερόν. Ἅπασαι αἱ ἐπιθυμίαι αὐτοῦ, ἅπασαι αἱ ἰδιοτροπίαι ἐξετελοῦντο παρευθύς. Τὰ θύματα ἦσαν ἀδιαφόρως ἄνδρες ἢ γυναῖκες, νεανίαι ἢ παιδίσκαι. Ἡ ἑορτὴ αὕτη, εἰς ἣν συνέρρεον χιλιάδες ἀνθρώπων, διήρκει ἐν γένει τρεῖς ἡμέρας. Ἡ πρώτη ἐξ αὐτῶν ἀριεροῦτο εἰς διασκεδάσεις καὶ συμπόσια· τὴν πρωΐαν τῆς δευτέρας ἡμέρας τὸ θῦμα προσήγετο ἐπιμελῶς λελουσμένον, καὶ νέα φέρον ἐνδύματα, οἱ δὲ *Γόνδς* ἀφ' ἑτέρου περισβάλλοντο πομπωδῶς κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τὰ λαμπρότερα αὐτῶν ἱμάτια, οἱ μὲν φέροντες ἐπὶ τῶν ὤμων δέρμα ἄρκτου, οἱ δὲ ἔχοντες κεκοσμημένην τὴν κεφαλὴν διὰ πτερῶν ταὼ, καὶ ἄλλοι ἄλλων ἀγρίων πτηνῶν. Οὕτω περιβεβλημένοι ἐπήδων καὶ ἐχόρευον εἰς τὸν ἦχον τοῦ τυμπάνου καὶ τοῦ αὐλοῦ, τὸ δὲ θῦμα ὡδηγεῖτο εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως ἐν μέσῳ τοῦ θορύβου καὶ τῶν ἀλαλαγμῶν τοῦ λαοῦ.

Τὸ ἄλσος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐτελεῖτο ἡ θυσία, ἦν ἱερὸν καθὼς καὶ ὁ διαῤῥέων αὐτὸ ῥύαξ. Ἐπὶ τοῦ θύματος ἐῤῥίπτετο κρόκος καὶ ἔλαιον, μεθ' ὃ τοῦτο περιήγετο πλειστάκις περὶ τὸ ἱερὸν ἄλσος. Ἡ θυσία ἐντούτοις ἐτελεῖτο τὴν τρίτην ἡμέραν, ὅτε αἱ κραυγαὶ καὶ ὁ θόρυβος ηὔξανον εἰς βαθμὸν ἔκτακτον. Πρὶν ἢ τοποθετήσωσιν ἀσφαλῶς τὸ θῦμα ἐπὶ κορμοῦ δένδρου, ἢ ἐπὶ βρύων πρὸς τοῦτο προπαρεσκευασμένων, συνέτριβον τοὺς βραχίονας καὶ τὰς κνήμας αὐτοῦ, ὅπως μὴ δυνηθῇ νὰ ἀποπειραθῇ ἀπόδρασιν. Εἶτα ἐδένετο εἰς τὸ δένδρον, ὅπου προσήρχετο ὁ *Ἀθάγια*, ἤτοι ὁ λειτουργῶν ἱερεὺς κρατῶν πέλεκυν.

Διὰ τοῦ πελέκεως κατερέρετο ἐπὶ τοῦ θύματος ἐλαφρὰ πληγή, ἱκανὴ ὅπως τὸ πλῆθος δυνηθῇ νὰ ἴδῃ τὸ αἷμα ῥέον καὶ καταληφθῇ ὑπὸ σκοτοδίνης. Τῳόντι δὲ, μόλις τραυματισθέντος τοῦ θύματος, οἱ πάντες ἐρώμων ἐπ' αὐτοῦ κραυγάζοντες. Ἕκαστος ἔκοπτε τεμάχιον σαρκὸς, καὶ τρέχων ἄφινε νὰ πίπτωσιν αἱ σταγόνες τοῦ αἵματος ἐπὶ τοῦ ἄρτι ἐσπαρμένου ἀγροῦ αὐτοῦ. Κατατέμνοντες τὸ σῶμα τοῦ θύματος, οἱ Γόνδς προσεῖχον πολὺ ὅπως ἀρίνωσιν ἀνέπαφα τὰ ζωϊκὰ μέρη, καθόσον ἐπίστευον ὅτι ὅτῳ περισσότερον διήρκει ἡ θυσία, τοσούτῳ πλουσιωτέρα θὰ ἀπέβαινεν ἡ συγκομιδή.

Αἱ ἀνθρωποθυσίαι ἐγίνοντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸν Ἰανουάριον, ἢ ὅταν ἐνέσκηπτε συμφορά τις κατὰ τῶν φυλῶν, ἐξ ἧς συνέπιπτε νὰ ἀπαλλαχθῶσιν. Οἱ *Παμβὰχ*, φυλὴ κατοικοῦσα τὰς πεδιάδας, ἐξ ἧς ἐπρομηθεύοντο τὰ θύματα, προώριζον αὐτὰ νηπιόθεν διὰ τὴν θυσίαν, καὶ τὰ ἐπώλουν εἰς τοὺς προϋχοντας τῶν διαφόρων χωρίων, ἢ εἰς τὸν *Ἀθάγια* ἢ πατριάρχην. Οἱ λαβόντες μέρος εἰς τὴν θυσίαν ὤρειλον ἵνα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας μετ' αὐτὴν ἄγωσι σιωπὴν, συνεννοοῦνται δὲ μόνον διὰ σημείων. Μετὰ ταῦτα ἐρονεύετο ταῦρος ἐπὶ τοῦ μέρους, ἔνθα τὸ θῦμα ἐσφάγη, καὶ οὕτω ἐλύετο ἡ ὑποχρέωσις τῆς σιωπῆς.

Κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ 1840 ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν ὁ εἰσπράκτωρ τῶν φόρων τοῦ διαμερίσματος ἐστάθμευσε μετὰ τῶν ὑπαλλήλων αὐτοῦ ἐν Πατριγκία, προσῆλθεν αὐτῷ μία ἐκ τῶν *μεριὰ*, φυγοῦσα ἐκ τοῦ πλησίον λόφου. Τὸ ἀτυχὲς θῦμα ἦτο παιδίσκη δεκαεξαέτις, ἣν ἐπώλησεν ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς διὰ τὴν θυσίαν. Ἔφερεν εἰσέτι τὰς ἁλύσεις ἐπὶ τῶν βραχιόνων καὶ ἐπὶ τῶν γονάτων. Εἶνε περιττὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐπροστατεύθη ἀμέσως τεθεῖσα ἐντὸς φιλανθρωπικοῦ καταστήματος ἐν Μαδρὰς, ἔνθα θὰ ἐδιδάχθη νὰ παρακαλῇ ὡς χριστιανὴ ὑπὲρ τοῦ σκληροῦ ἀδελφοῦ, ὅστις τὴν ἐπώλησεν.

Ἱεραπόστολός τις ὑπελόγισεν ὅτι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ χριστιανισμοῦ θὰ ἀπέθνον μεταξὺ τῶν *Γόνδς* ἀνθρώπινα ὄντα πλέον τῶν τριῶν ἑκατομμυρίων, θύματα τῆς τε παιδοκτονίας τῶν θηλέων καὶ τῶν εἰς τὸν *Βούρα-Περού* θυσιῶν.

Μεταξὺ τῶν ἐξαρτημάτων τῆς Ἰνδικῆς Αὐτοκρατορίας τὸ ἧττον ἴσως γνωστὸν εἶνε τὸ *Βουστὰρ*, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Ῥαϋποτάνης, πρὸς ἀνατολὰς τῆς Γεϋπόρης καὶ τοῦ ποταμοῦ Σεβρή. Οἱ κατοικοῦντες αὐτὸ ἄγριοι ἄγουσι τὸν αὐτὸν βίον οἷον οἱ πατέρες των πρὸ δισχιλίων ἐτῶν. Ἡ κυριωτέρα φυλὴ εἶνε ἡ τῶν *Μάρις*. Τὸ *Βουστὰρ* εἶνε κατὰ τὴν ἔκτασιν ὅσον τὸ ἥμισυ τῆς Ἑλβετίας, περιλαμβάνει δὲ πρὸς ἀνατολὰς εὐρὺ ὀροπέδιον ἱκανῶς εὔφορον, ἔνθα φύονται εἴδη τινὰ δημητριακῶν καρπῶν. Τὰ λοιπὰ μέρη αὐτοῦ εἰσὶ δάση καὶ λόχμαι, ὧν ἐν μέσῳ ἀτίθασσοι, ὡς αἱ τίγρεις καὶ αἱ ὕαιναι, περιφέρονται οἱ *Μάρις*. Ἡ τοῦ *Βουστὰρ* θερμοκρασία εἶνε ἰσχυροτάτη καὶ φθάνει ἐνίοτε ὑπὸ σκιὰν 112 βαθμοὺς **Fahrenheit**. Τὸ κλῖμα ἐν τούτοις εἶνε ὑγιεινὸν, οἱ δὲ *Μάρις* εἶνε φυλὴ ὡραία, ἰσχυρὰ, εὔσωμος, εὐμίνητος καὶ δραστηρία. Ἐκτὸς δὲ τούτου οἱ *Μάρις* εἰσὶ διασκεδαστικώτατοι.

Παρ' αὐτοῖς ἡ χρῆσις τοῦ νομίσματος ἀγνοεῖται, τὸ δὲ ἐμπόριον ἐκτελεῖται ἀκόμη δι' ἀνταλλαγῆς τῶν ἀντικειμένων, δὲν ὑπάρχουσι δὲ *παζάρια* εἰμὴ ἐν *Γιουγδουλπόρ*. Καὶ ὅμως ὁ σίδηρος εἶνε ἄφθονος ἐν *Βουστὰρ*, ὁ δὲ χρυσὸς εὑρηται ἐν τοῖς λόφοις καὶ ἐν ταῖς συμβολαῖς τοῦ ποταμοῦ *Σεβρή*. Ἡ μόνη ἐγχώριος βιομηχανία συνίσταται εἰς εἶδος χονδροῦ πανίου, οὗ μόλις ποιοῦνται χρῆσιν οἱ *Μάρις*. Ῥάκος ἐκ τοῦ πανίου τούτου προσδεδεμένον ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτῶν ἀποτελεῖ ὅλην τὴν ἐνδυμασίαν των ἡμέρας καὶ νυκτός. Κοιμῶνται κατὰ γῆς καὶ ἀποστρέφονται μεγάλως τὴν χρῆσιν τοῦ ψυχροῦ ὕδατος. Οὐδόλως κάμνουσι καθάρσεις, ἐπὶ δὲ τοῦ σώματος αὐτῶν ἐπικάθηται πάντοτε παχύτατον στρῶμα ῥυπαρότητος καὶ ἀκαθαρσίας.

Ἐν τούτοις οἱ *Μάρις* εἰσὶ δοῦλοι τοῦ συρμοῦ. Οἱ μὲν ἄνδρες ξυρίζουσι τὴν κεφαλὴν διὰ σκωριῶντος μαχαιριδίου κοπιωδῶς καὶ ἐπιπόνως, ἀφίνοντες μόνον ἐπ' αὐτῆς μικρὸν λοφίον ἐκ μακρῶν μαλλίων, αἱ δὲ γυναῖκες δὲν κείρουσι μὲν τὴν κόμην, ἀλλὰ πλέκουσιν αὐτὴν μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας, διακοσμοῦσι δὲ τὰ σώματα αὐτῶν διὰ ποικίλων καὶ λεπτῶν στιγμάτων. Αἱ γυναῖκες φέρουσι πρὸς τούτοις περὶ τὴν ὀσφῦν σιδηροῦν περίζωμα, ἐξ οὗ κρέμανται σιδηροῖ καὶ χάλκινοι κρίκοι. Εἶνε τοῦτο κόσμημα τῶν νέων γυναικῶν, ἀλλὰ καὶ αἱ μᾶλλον προβεβηκυῖαι περὶ πλείστου ποιοῦνται νὰ φέρωσιν αὐτό. Ἅπασαι τέλος φέρουσι βοστρύχους, ἕνδεκα δὲ κρίκους ὡς ἐνώτια. Οἱ κρίκοι οὗτοι εἰσὶν ἐκ σιδήρου, ὀρειχάλκου, ἀργύρου ἢ χρυσοῦ κατεσκευασμένοι, ἀναλόγως τῆς καταστάσεως καὶ τῶν μέσων τῆς φερούσης αὐτούς.

Ὅταν χορεύωσι, δὲν κινοῦνται, οὔτε χειρονομοῦσιν, ὡς οἱ ἄλλοι ἄγριοι λαοί, ἀλλὰ συγκρατοῦνται διὰ τῶν χειρῶν, ἀποτελοῦντες κύκλον. Εἷς ἐκ τῶν χορευόντων πηδᾷ εἰς τὸ μέσον, κάμνει ἕνα γῦρον καὶ ἐπιστρέφει εἰς τὴν θέσιν του. Οἱ ἄλλοι μιμοῦνται αὐτὸν πράττοντες κατὰ σειρὰν τὸ αὐτό, ἐξακολουθοῦσι δὲ πάντοτε νὰ γυρίζωσιν.

Ἡ ἐκ τοῦ χοροῦ τούτου ἐντύπωσις εἶνε ἐκπληκτική. Πολλάκις λαμβάνουσι μέρος καὶ αἱ γυναῖκες, ὅλοι δὲ ἐν γένει, πρὶν ἢ ἀρχίσωσι, χρίουσι τὰ σώματα αὐτῶν διὰ μύρων. Ἐνίοτε εἷς τῶν πηδώντων εἰς τὸ κέντρον τοῦ κύκλου χορευτῶν ἀπαγγέλλει ἢ ᾄδει πολεμικόν τι ᾆσμα· τότε οἱ ἄλλοι παύουσι πρὸς στιγμὴν, ὅπως ἐπαναλάβωσι τὸν χορὸν μετὰ πλειοτέρου οἴστρου.

Συχνὰ τὸ ἑσπέρας καθήμενοι περὶ τὴν πυρὰν τονίζουσιν αὐτοσχέδια *τραγούδια*, πλήρη φιλοφρονήσεων τοῦ ἑνὸς πρὸς τὸ ἕτερον φῦλον. Ἡ μὲν γυνὴ, φέρ' εἰπεῖν, παραπονεῖται ὅτι ὁ ἀνὴρ εἶνε ἄκομψος, ὅτι ἔχει ὄψιν ὀλίγον ζωηράν, καὶ δυσειδῆ, ὅτι δὲν εὐμοιρεῖ ἱκανῶν προτερημάτων διά τε τὸν πόλεμον καὶ τὸ κυνήγιον, ὅτι ὁμιλεῖ τραυλίζων καὶ ὅτι εἰς οὐδὲν ἐπιτυγχάνει. Ὁ δὲ ἀνὴρ ἀφ' ἑτέρου διὰ τοῦ ᾄσματος αὐτοῦ κατηγορεῖ τὴν γυναῖκα, ὅτι εἶνε ῥυπαρὰ καὶ ἀμελὴς, ὅτι κακῶς ἔστιξε τὸ σῶμα αὐτῆς, ὅτι εἶνε κάτισχνος τὸ πρόσωπον καὶ ἄχαρις τὸν σχηματισμόν. Εἴτε χορεύουσιν, εἴτε τραγῳδοῦσιν, εἴτε παίζουσιν ὄργανα πέριξ τῆς πυρᾶς, δὲν παύουσι πίνοντες τὸ *λούντεϊ*, ὅπερ εἶνε ποτὸν ἀποσταλασσόμενον ἐκ τοῦ ἄνθους *μόβα*, ἰσχυρότατον μὲν καὶ ἀηδὲς εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν ὑπερῴαν, λίαν δὲ προσφιλὲς εἰς τοὺς *Μάρις*, ἐξ οὗ ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδία πίνουσιν ἀφθόνως. Οἱ ἄγριοι οὗτοι τότε μόνον ἀποκάμνουσιν ᾄδοντες καὶ χορεύοντες, ὅταν δὲν δύνωνται πλέον, τελειώσαντες δὲ τὸ *λούντεϊ* οὐδὲν ἄλλο ἔχουσι νὰ πράξωσιν ἢ νὰ κοιμηθῶσι. Πρὸς τοῦτο δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην τῶν προετοιμασιῶν, ἃς ἐνεργοῦσιν οἱ πεπολιτισμένοι λαοί. Ἡ γῆ εἶνε ἡ κλίνη αὐτῶν.

Οἱ *Μάρις* ἐκλέγουσιν ὡς κατοικίαν αὐτῶν κατὰ προτίμησιν τὰ μᾶλλον δασώδη μέρη, ἀποφεύγουσι τοὺς ξένους καὶ φεύγουσιν εἰς τὰ ὄρη εὐθὺς ἅμα καὶ κατ' ἐλάχιστον προσκληθῶσιν. Οἱ ἄνδρες φέρουσι μεθ' ἑαυτῶν τόξον καὶ βέλη, ἅτινα χειρίζονται μετὰ σπανίας δεξιότητος, τὸ μὲν τόξον τανύοντες διὰ τοῦ ποδὸς, τὸ δὲ βέλος εὐθύνοντες διὰ τῆς χειρός. Τοῦτο δὲ μετὰ τοσαύτης ὁρμῆς καὶ ταχύτητος ῥίπτουσιν, ὥστε σπανίως ἀποτυγχάνουσι τοῦ σκοποῦ. Εἰ καὶ οἱ *Μάρις* εἰσὶν εὐφυεῖς καὶ τίμιοι, ἀποτροπιάζονται ἐπὶ τοσοῦτον τοὺς ξένους, ὥστε οὐδέποτε δύνανται νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν κύκλον τοῦ πολιτισμοῦ. Τινὲς ἐξ αὐτῶν τρέπονται εἰς φυγὴν, ἅμα ἴδωσιν ἄνθρωπον λευκὸν, κρύπτονται δὲ ὄπισθεν τῶν δένδρων, ὡς εἰ ἔβλεπον τὸν διάβολον. Ἐν τοσούτῳ ἓν μανδήλιον χρωματιστὸν καὶ ὀλίγα κεχρωματισμένα ὑαλία εἰσὶν ἱκανὰ ἐνίοτε νὰ ἑλκύσωσι τινὰ ἐκ τῶν ἀγρίων τούτων, μεθ' οὗ καθίστανται τότε δυνατὸν νὰ συνδιαλεχθῇ τις, ὅτε καὶ οἱ λοιποὶ προσεγγίζουσιν ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὅπως παρατηρήσωσι τὸν ξένον.

Οἱ *Μάρις* εἰσὶ φυλὴ ἁπλῆ καὶ φιλήσυχος, μηδένα ἄλλον ἔχουσα πλοῦτον εἰμὴ ὄρνιθας καὶ χοίρους. Δὲν μεταχειρίζονται τὰς βοῦς, τὰ πρόβατα, τὰς αἶγας οὐδ' αὐτὸ τὸ ἄροτρον. Ἀλλ' οὐδὲ τὸ ὄπιον γινώσκουσιν, οὗ τόπον ἐπέχει παρ' αὐτοῖς τὸ περιφίλητον *λούντεϊ*.

Ἅπαντες λατρεύουσι τὴν *Δουντεσβάρην*, ἤτοι τὴν προστατευτικὴν θεότητα τῶν Ῥαγιᾶ τοῦ Βουστὰρ, ὧν οἱ *Μάρις* ἀναγνωρίζουσι τὴν κυριαρχίαν, τελοῦντες μάλιστα καὶ φόρον τινὰ αὐτοῖς. Οὐχ ἧττον λατρεύουσι καὶ τὸν *Μάτα-δέβι*, εἰς ὃν προσφέρουσιν ἀναθήματα ἱκετεύοντες ἵνα ἀπαλλάξῃ αὐτοὺς τῆς φθοροποιοῦ *εὐλογίας*, ἥτις παρὰ τοῖς *Μάρις* ποιεῖ θραῦσιν πολλάκις, καθὼς καὶ ἄλλους ἰνδικοὺς θεούς.

Ἅμα ἐμφανισθῇ ἡ νόσος, πλύνονται ἐν τῷ γάλακτι τῆς δαμάλεως οἱ πόδες τοῦ ἀσθενοῦς, οὓς σπογγίζουσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐγγυτέρου αὐτοῦ συγγενοῦς. Ἀκολούθως ἐπικαλοῦνται τὸν *Μάτα-δέβι* ὅπως εἰσέλθῃ εἰς τὸ σῶμα τοῦ πάσχοντος καὶ θεραπεύσῃ αὐτόν. Οἱ *Μάρις* μηδεμίαν ἔχοντες γνῶσιν τῆς ἰατρικῆς, ἐγκαταλείπουσιν εἰς τὸ πεπρωμένον τὴν περαιτέρω θεραπείαν, ἕνεκα δὲ τοῦ βίου, ὃν ἄγουσιν, ὑπὸ παντοίων προσβάλλονται νοσημάτων καὶ ἰδίως ὑπὸ ὀφθαλμίας.

Καὶ οὗτοι προσέφερον ἄλλοτε, ὡς ἅπασαι αἱ ὀρειναὶ φυλαί, ἀνθρωπίνους θυσίας, ἀλλ' οἱ Μωαμεθανοὶ διοικηταὶ τοῦ Δελὶ ἔθηκαν τέρμα εἰς τὴν ἀπανθρωπίαν ταύτην. Ἡ θέα ὅμως *Δουντεσβάρη* ἐμπνέει πάντοτε φόβον ἐν τοῖς διαμερίσμασι τούτοις, καὶ οὐδὲν σπουδαῖον ἐπιχειροῦσι, χωρὶς νὰ ἐπικαλεσθῶσι προηγουμένως τὴν προστασίαν αὐτῆς. Οἱ *Ῥαγιᾶ-Βουστὰρ* δὲν ἐκτίθενται εἰς κυνηγετικήν τινα ἐκδρομὴν χωρὶς νὰ συμβουλευθῶσι τὴν μεγάλην μητέρα, *μπούρι-μάϊ*. Οἱ δὲ *γκοζὲρ*, τουτέστι πνευματικοὶ σύμβουλοι, ἐξασκοῦσιν ἐπὶ τῶν *Μάρις* ἀπεριόριστον ἐπιρροήν.

Οἱ *Μάρις* πιστεύουσιν εἰς τὴν βασκανίαν καὶ εἰς τὴν μαγγανείαν, καὶ εἰσὶν εὐαπάτητα θύματα τῶν παραδοξοτέρων δεισιδαιμονιῶν. Οἱαὶ εἰς τὴν γραῖαν τὴν ἀποκτῶσαν τὸ ὄνομα τῆς μαγίσσης. Ἡ φήμη τῶν ὑποτιθεμένων κακοποιῶν αὐτῆς μαγγανευμάτων διατρέχει παραυτίκα μεταξὺ τοῦ λαοῦ, ὅστις ἐρεθιζόμενος ἐπιτίθεται ἐν τέλει κατὰ τῆς δυστυχοῦς γυναικός. Ἐν τούτοις ἡ ἐπίθεσις αὕτη δὲν δύναται νὰ γείνῃ ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ *γκοζὲρ*, ἧς ἐπιτευχθείσης, ῥίπτει αὐτὴν ὁ ὄχλος ἐντὸς ἁλιευτικοῦ δικτύου καὶ τὴν σύρει ἐν μέσῳ καταχθονίων φωνῶν καὶ θορύβου ἀπεριγράπτου. Ἐνίοτε ῥίπτεται ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ὕδωρ ἐντὸς δικτύου, ἢ κατὰ τὸ ἥμισυ ἐγκεκλεισμένη ἐντὸς σάκκου, μεθ' ὃ ἀνασύρεται, καὶ ἂν ἐπιζῇ, τὸ πλῆθος τύπτει αὐτὴν βαρβάρως. Ἀκολούθως θέτουσι λίθον εἰς τὸ στόμα τῆς γραίας καὶ δένουσι τοὺς βραχίονας αὐτῆς, ἐν τοιαύτῃ δὲ καταστάσει ἐγκαταλιμπάνουσιν αὐτὴν ἐν τῷ μᾶλλον μονήρει τόπῳ τοῦ δάσους εἰς βορὰν τῶν ἀγρίων θηρίων.

Ἐὰν παρὰ τοῖς *Μάρις* νέος τις ἐπιθυμῇ νὰ ἔλθῃ εἰς γάμον, ὁ πατὴρ αὐτοῦ, συνοδευόμενος καὶ ὑπό τινων φίλων διευθύνεται εἰς τὸ χωρίον, ἢ εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ υἱοῦ ὑποδειχθέντα οἶκον. Τότε, ἐὰν καθ' ὁδὸν ἀκούσωσι κελάδημα πτηνοῦ, ὁ πατὴρ καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ ἐπιστρέφουσιν ἔντρομοι, καθόσον τοῦτο θεωρεῖται παρ' αὐτοῖς κάκιστος οἰωνός. Ἐπίσης ἀπαίσιον προμήνυμα θεωροῦσι τὴν συνάντησιν σκιούρου ἢ λαγωοῦ, συάγρου ἢ αἰλούρου. Ἀλλ' ἐὰν ἡ συνοδεία συναντήσῃ ἀπ' ἐναντίας μόσχον ἢ ταῦρον, ἔλαφον ἢ κόρην, ἄριστον θεωροῦσι τοῦτο οἰωνὸν καὶ προχωροῦσι χαρμοσύνως. Τοιουτοτρόπως τὸ κελάδημα πτηνοῦ, ἡ συνάντησις ἀθώων ζώων δύναται νὰ παραδώσῃ εἰς παντοτεινὴν θλῖψιν δύο ἀγαπώμενα ὄντα, διότι παρὰ τοῖς *Μάρις* θὰ ἦτο πρᾶξις βέβηλος τὸ νὰ ἐπιμείνωσι μετὰ τοιαύτην προειδοποίησιν ἵνα ζητῶσι τὴν ποθουμένην σύζυγον.

Ἐὰν ἡ συνάντησις ὑπάρξῃ εὐοίωνος, ὁ πατὴρ καὶ οἱ φίλοι ἔρχονται εἰς διαπραγματεύσεις μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν οἰκείων τῆς ἐκλεχθείσης νέας. Αἱ προκαταρκτικαὶ αὗται διαπραγματεύσεις ἐνεργοῦνται ἐν μέσῳ τῆς ὑπὸ τοῦ *λούντεϊ* παραγομένης μέθης. Κατὰ τὴν δευτέραν ἐπίσκεψιν ὁ πατὴρ καὶ οἱ φίλοι παραλαμβάνουσι τὴν νύμφην, ὅσον ἔνεστι κάλλιον κεκοσμημένην, αὕτη δὲ μετά τινων ἡμερῶν διαμονὴν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ συζύγου ἐπανακάμπτει εἰς τοὺς γονεῖς της, ὅτε γίνεται μεγάλη οἰκογενειακὴ συνάθροισις, καθ' ἣν ἀνταλλάσσονται τὰ δῶρα. Ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ τὸ σπουδαιότερον ἀντικείμενον τοῦ γαμηλίου ἐμπορίου εἰσὶν οἱ ἐκτομίαι χοῖροι. Ὁ *γκοζὲρ* λαμβάνει τὴν ἀμοιβήν του καὶ παραδίδει τὴν σύνευνον τῷ ἀνδρί. Ἡ δὲ τελετὴ λήγει διὰ τῆς γενικῆς μέθης.

Διακόσια μίλια περίπου βορειοανατολικῶς τοῦ Ῥαγκοὺν, ἐν τῇ ἀγγλικῇ Βιρμανίᾳ, εὑρίσκονται οἱ *Κάρεν*, ὧν καταφρονοῦσιν οἱ Βιρμανοὶ, θεωροῦντες αὐτοὺς ὡς κτήνη. Ὅτε κατὰ τὸ 1852 οἱ Ἄγγλοι κατέλαβον τὸ Πεγοὺ, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ λάβωσι παρὰ τῶν Βιρμανῶν εἰμὴ ψευδεῖς περὶ τῶν *Κάρεν* πληροφορίας. Τούτους περιέγραψαν ὡς φυλὴν ἀδάμαστον καὶ ἀγρίαν, παρ' ᾗ δὲν εἰσεχώρουν εἰμὶ οἱ γενναῖοι μικρέμποροι, οἵτινες δὲν ἐδίσταζον νὰ ῥιψοκινδυνεύσωσιν ἐν ταῖς κλεισωρείαις ταῖς κειμέναις πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ποταμοῦ *Σιτάγκ* ἐν τῷ διαμερίσματι τοῦ *Τουγκοῦ*.

Οἱ *Κάρεν* ὑποδιαιροῦνται εἰς τρεῖς μεγάλας οἰκογενείας, εἰς τοὺς *Σγκάσο*, *Πδὸ* καὶ *Βγκά*, ἅπαντες δὲ λαλοῦσι τὴν αὐτὴν γλῶσσαν, ἤτοι τὸ βιρμανικὸν ἰδίωμα *τιβετού*.

Ὅτε ἐγένοντο ὑπήκοοι Βρετανοὶ, ἔφερον ὁμοιόσχημον ἐνδυμασίαν, ἀλλ' ἤδη μεγάλη ἐπικρατεῖ διαφορὰ μεταξὺ αὐτῶν, ὀφειλομένη εἰς τὴν ἐπιρροὴν τῶν ἱεραποστόλων, ἐπιρροὴν, ἥτις εἰς μέρη μέν τινα πλέον, εἰς ἕτερα δὲ ἧττον ἐπενήργησεν. Φυλαί τινες πρεσβεύουσι τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν καὶ εἶνε πεπολιτισμέναι, ἐνῷ ἄλλαι ἔμειναν ἐν τῇ βαρβαρότητι, διαβιοῦσαι ἐν τῷ μέσῳ τῶν δασῶν αὐτῶν καὶ ἐντὸς τῶν δρυμώνων καὶ φαράγγων τῶν ὀρέων.

Αἱ κατοικίαι αὐτῶν ἅπασαι ἔχουσι πρόσκαιρον χαρακτῆρα, ἀποδοτέον εἰς τὸ σύστημα τῆς τῶν γαιῶν καλλιεργείας. Οἱ *Κάρεν* δὲν καλλιεργοῦσι τὸ ἔδαφος εἰμὴ μόνον ἐπὶ τρία κατὰ σειρὰν ἔτη, μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν ὁποίων ἀφίνουσιν αὐτὸ ἐπὶ πέντε ἢ ἓξ ἔτη, τοῦθ' ὅπερ καθίστησιν ἀναγκαίας τὰς συνεχεῖς τῶν κατοίκων μεταναστεύσεις. Δὲν κατασκευάζουσι στερεὰς κατοικίας, καθόσον εἶνε λαὸς ἔκδοτος μόνον εἰς τὴν κυνηγεσίαν, ἣν ἀσκεῖ διὰ τόξων, ἀκοντίων, καὶ ξιφιδίων καλουμένων *δάς*. Πρὸς τοῦτο χρησιμώτατοι εἶνε εἰς αὐτοὺς οἱ κύνες. Καθ' οἱανδήποτε

ὥραν, καὶ ἐν μέσῳ τῆς σπουδαιοτέρας πολιτικῆς, θρησκευτικῆς καὶ κοινωνικῆς ὁμηγύρεως εὑρισκόμενοι, ἐὰν ἀκούσωσι τὸν κυνηγετικὸν κύνα ὑλακτοῦντα ἐν τῷ δάσει, παύουσι πᾶσαν συζήτησιν καὶ τρέχουσιν ἅπαντες ἵνα καταδιώξωσι τὴν λείαν.

Οἱ *Κάρεν* εἶνε φυλὴ ἰσχυρά, ἱκανὴ νὰ ὑποφέρῃ μεγάλους κόπους, ὁ δὲ τύπος τῆς μορφῆς αὐτῶν εἶνε ἧττον μογγολικὸς τῆς τῶν πεπολιτισμένων Βιρμανῶν.

Ὅλη ἡ ἐνδυμασία αὐτῶν ἀπαρτίζεται ἐξ ἑνὸς ζεύγους περισκελίδων βραχυτάτων, χρώματος φαιοῦ, καὶ κοσμουμένων πολλάκις δι' ἐρυθρῶν ταινιῶν καὶ πολλῶν κεχρωματισμένων ὑάλων. Τινὲς φέρουσιν ἐπὶ κεφαλῆς στεφάνους ἐκ τῶν ἰδίων ὑάλων. Τὰς οἰκίας αὐτῶν κατασκευάζουσιν ἐπὶ πασσάλων ἐκ χονδρῶν βαμβακολάμων, ὑψούντες τὸ πάτωμα δεκαπέντε πόδας ἄνω τοῦ ἐδάφους. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἱ κατοικίαι των ἀποτελοῦνται ἐκ μιᾶς αἰθούσης κοινῆς ἐν τῷ κέντρῳ, καὶ ἓξ τινων θαλάμων πλαγίων. Ἡ ἀνάβασις γίνεται διὰ ξυλίνης κλίμακος, ἣν σύρουσιν ἐπάνω τὴν νύκτα διὰ τῆς μεγάλης εἰσόδου. Μεταξὺ τῶν ἐκ βαμβοκαλάμου στύλων, ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ οἰκία, περιφέρονται οἱ χοῖροι καὶ αἱ ὄρνιθες. Ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν ὑπερπλεονάζουσι τὰ ἔντομα καὶ ἑρπετά, ἅτινα τὴν νύκτα ἰδίως οὐδόλως ἀφίνουσι τοὺς ἐνοικοῦντας νὰ ἀναπαυθῶσιν. Ἀλλ' αἱ περιγραφεῖσαι κατοικίαι εἰσὶν αἱ τῆς ἀριστοκρατίας, ἂς φαντασθῇ δὲ ἕκαστος ποίου εἴδους θὰ εἶνε αἱ τῶν πτωχοτέρων *Κάρεν*. Τὸ εὐνοούμενον ποτὸν αὐτῶν εἶνε τὸ *γοὺγκ*, οἰνόπνευμα κατασκευαζόμενον ἐξ ὀρύζης· θέτουσι δὲ αὐτὸ ἐντὸς πηλίνων ἀγγείων, περὶ ἃ συναθροίζονται τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας κρατοῦντα ἕκαστον μίσχους ἀχύρου, δι' ὧν ἀπορροφοῦσι τὸ ποτόν. Ἐνόσῳ ὑπολείπεται ἐν τῷ ἀγγείῳ καὶ μία σταγὼν *γοὺγκ*, οἱ *Κάρεν* ἀφίνουσι πᾶσαν ἄλλην ἐνασχόλησιν.

Οἱ ἄγριοι *Κάρεν* εἰσὶ φύσει λῃσταί. Οὐδεμίαν ποιοῦσι διάκρισιν μεταξὺ *ἰδικῶν των* καὶ *ξένων* πραγμάτων, εἰς τὴν αὐτὴν δὲ κατηγορίαν ὑπάγονται καὶ διάφοροι ἄλλοι ἄγριοι τῶν Ἰνδιῶν. Οἱ ἔμποροι ἀναγκάζονται νὰ προφυλάττωνται καλῶς ἵνα μὴ λῃστευθῶσιν ὑπὸ τῶν *Κάρεν*. Ὧν ὁ μεγαλείτερος πόθος εἶνε νὰ ἁρπάσωσιν ἐκ τῶν κιβωτίων τῶν ἐμπόρων τὰ κάτοπτρα καὶ τὰς χρωματιστὰς ὑάλους. Κατὰ τὰς συναλλαγὰς αὐτῶν οὐδεμίαν ποιοῦσι χρῆσιν γραφῆς οἱ *Κάρεν*, ἀλλὰ τὴν πιστὴν ἐκπλήρωσιν τῶν συμπεφωνημένων ὑπόσχονται ἐπὶ ἀγγείου πεπληρωμένου *γοὺγκ*. Ἐὰν ἡ περίστασις εἶνε ἐπίσημος, γίνεται χρῆσις ἀγγείου πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον διατρυμένου ὑφ' ἑνὸς τῶν μεγάλων αὐτῶν ἀρχηγῶν, καὶ κεκοσμημένου διὰ βιρμανικῶν εἰκόνων, παριστανουσῶν τὰ σημεῖα τοῦ ζῳδιακοῦ, εἰς ἃς ἀποδίδεται καβαλιστικὴ δύναμις. Τὸ ἀγγεῖον τίθεται κατὰ γῆς, τὰ δὲ συμβαλλόμενα μέρη προσέρχονται πέριξ αὐτοῦ, μεθ' ὃ φέρεται ἓν πυροβόλον, ἓν ξίφος καὶ ἓν ἀκόντιον. Τῶν ὅπλων τούτων τὸ ἐκ χάλυβος μέρος διαβρέχουσιν ἀκριβῶς ἐντὸς τοῦ οἰνοπνεύματος, μετὰ τὴν πρᾶξιν δὲ ταύτην οἱ συναλλασσόμενοι ἐπιθέτουσι τὴν χεῖρα εἰς τὰ εἰρημένα ὅπλα, ὑποχρεούμενοι δι' ὡρισμένου τύπου νὰ τηρήσωσιν αὐστηρῶς τὴν συμφωνίαν. Ἀκολούθως, ἀφαιρουμένων τῶν ὅπλων, πίνουσι διὰ τοῦ ἀχύρου τὸ *γοὺγκ*, μετὰ τὸ τέλος τοῦ ὁποίου θεωροῦσιν ὅτι ἡ σύμβασις ὑποχρεοῖ ἐπισήμως τὰ μέρη.

Ὁ κόσμος, ὃν φέρουσιν αἱ γυναῖκες ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, εἶνε λίαν ἰδιότροπος. Εἶνε εἶδος πίλου ἄνευ γύρου, κατεσκευασμένου ἐκ πλεκτῶν καλάμων ἢ ξύλων ἰτέας, καὶ κεκοσμημένου διὰ φανταστικῶν σχεδίων ἐκ τεμαχίων ὑέλου, ποικίλων χρωμάτων. Ἔχει ὕψος εἴκοσιν ἑκατοστόμετρα, ἀλλ' εἶνε ἄνευ κορυφῆς· ἀντ' αὐτῆς δὲ ὑπάρχει περὶ τὸ μέσον δέσμη πτερῶν πτηνῶν σπανιωτάτων. Ὄπισθεν καταπίπτουσι ταιναῖ κοσμούμεναι διὰ πυκνῶν γρωμάτισμῶν ὑάλων μετὰ πτερῶν πρασίνων.

Περὶ μὲν τὸν λαιμὸν αἱ γυναῖκες φέρουσι μολύβδινα περιδέραια πάχους ἑνὸς δακτύλου, περὶ δὲ τοὺς βραχίονας καὶ τὰς κνήμας ξυλίνους κρίκους, ὧν τὸ βάρος κινδυνεύει νὰ δεσμεύῃ τὰς κινήσεις αὐτῶν. Αἱ ἀγριώτεραι φυλαὶ ἐκ τῶν *Κάρεν* πιστεύουσιν εἰς τὰς μαντείας καὶ εἰς τοὺς οἰωνούς, ἀλλ' αἱ μᾶλλον πεπολιτισμέναι, αἱ ἀσπασθεῖσαι τὸν χριστιανισμόν, εἶνε ἀπηλλαγμέναι ἀπὸ πᾶν εἶδος δεισιδαιμονίας.

Πρὸς τὸ νότιον μέρος τῶν Ἰμαλαΐων ζῶσιν οἱ *Βοοτίαι*, οἱ *Λέπκας* καὶ οἱ *Μεχὶς*, ἅπασαι μογγολικαὶ φυλαὶ λαλοῦσαι θιβετικὰς διαλέκτους. Αἱ φυλαὶ αὗται εἰσὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἄγροικοι, ἀναλόγως τῆς ἀπὸ τῶν μᾶλλον ἐξημερωμένων φυλῶν χωριζούσης αὐτὰς ἀποστάσεως. Τὰ τῶν Βοοτιῶν χωρία παρουσιάζουσί τι τὸ ἀξιοπερίεργον. Ἀπέναντι ἑκάστης κατοικίας αἰωροῦνται ταιναῖ ἐκ λινοῦ ὑράσματος παντὸς χρώματος, ἐφ' ὧν εἰσὶν ἐγκεχαραγμέναι δεήσεις καὶ ἐξορκισμοί. Πρᾶγμα ἀπίστευτον ἀληθῶς, ἡ φυλὴ αὕτη, συνισταμένη ἐξ ἀνδρῶν ἰσχυρῶν καὶ εὐρώστων, κατήντησαν ἐκ δεισιδαιμονίας καὶ τὴν ἰδίαν αὐτῶν σκιὰν νὰ φοβῶνται. Οἱ Βοοτίαι πλέκουσι τὴν κόμην αὐτῶν εἰς πολλοὺς καὶ μακροτάτους πλοκάμους, οἱ ἄνδρες κείρουσι τοὺς μύστακας, ἀφίνοντες μόνον δύο λοφίσκους κατὰ τὰ δύο ἄκρα τοῦ στόματος. Τὸ ἔνδυμα αὐτῶν συνίσταται ἐκ μακροῦ χιτῶνος καὶ χονδροῦ πανταλονίου βαμβακεροῦ. Ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς φέρουσι πῖλον ἐκ χονδροῦ ὑράσματος. Πρὸς τούτοις μεταχειρίζονται καὶ ὑποδήματα ἐκ πανίου ἔχοντα ὑψηλότατον κάττυμα δερμάτινον. Εἰς τὸν ἀλλοδαπὸν ἀποβαίνει δύσκολον νὰ διακρίνῃ τοὺς ἄνδρας ἀπὸ τῶν γυναικῶν παρὰ τῇ ἀγρίᾳ ταύτῃ ὀρεινῇ φυλῇ. Αἱ ἐνδυμασίαι τῶν Βοοτιῶν εἰσὶν ἄγαν ἐλευθέριοι, αὐτοὶ δὲ ἔχουσι μεγάλην κλίσιν ἢ μᾶλλον πάθος εἰς τὰ παιγνίδια.

Οἱ *Λέπκας* εἰσὶ Βουδισταί. Οὗτοι εἰσὶ μικρόσωμοι, χονδροὶ καὶ χρώματος καθαροῦ, τύπου δὲ μογγολικοῦ. Τρώγουσι κατὰ κόρον, τρεφόμενοι πρὸς τούτοις διὰ κρέατος ἐλέφαντος, ῥινόκερω καὶ πιθήκου. Ἔχουσι νομαδικὰς ἕξεις, καὶ ἐν γένει δὲν διαμένουσιν εἰς τὸν αὐτὸν τόπον πλέον τῶν τριῶν ἐτῶν. Ἀγοράζουσι τὰς συζύγους των ἀντὶ τιμήματος ποικίλλοντος μεταξὺ τῶν τεσσαράκοντα καὶ πεντήκοντα *ῥουπιῶν*, καὶ ὅταν δὲν ἔχωσι χρήματα, ὑπηρετοῦσιν ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὸν πενθερὸν αὐτῶν πληρώνοντες τοιουτοτρόπως τὴν ἀξίαν τῶν γυναικῶν.

Οἱ *Μεχὶς* εἰσὶ καθαροὶ Μογγόλοι, ἀλλὰ δὲν εἶνε Βουδισταί. Θύουσιν εἰς τὸν θεὸν *Κάλιν*, ἐνταφιάζουσι τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς, καὶ οὐδὲν φέρουσι σέβας πρὸς τοὺς Βραχμάνους. Αἱ γυναῖκες αὐτῶν εἰσὶ γενναῖαι καὶ πολὺ φίλεργοι, ἀληθῆ πρότυπα φιλοπονίας καὶ οἰκονομίας. Καλλιεργοῦσι τοὺς ἀγροὺς, ὑφαίνουσιν, ἐνασχολοῦνται εἰς τὰ οἰκιακὰ αὐτῶν ἔργα καὶ μεταβαίνουσιν εἰς τὴν ἀγοράν. Τινὲς μάλιστα παλαίουσι κατὰ τῶν τίγρεων καὶ διώκουσιν αὐτὰς πόρρω τῶν ἑαυτῶν κατοικιῶν. Καὶ ἐπὶ τούτοις μία σύζυγος *Μεχὶς* στοιχίζει μόλις δέκα *ῥουπίας*! Δεκαὲξ δὲ *ῥουπίαι* φαίνεται τιμὴ ὑπέρογκος εἰς τοὺς λαοὺς τούτους ἵνα κατέχωσι τηλικαύτης ἀξίας γυναῖκας!

Ἅπασαι αἱ ἄγριαι αὗται φυλαὶ λαλοῦσι γλῶσσαν ἀνηκούσας εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν καλουμένων *Kolariarῶν* γλωσσῶν.

[Contemporary Review]. Γ*.

ΤΑ ΕΛΑΤΤΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΛΟΧΑΓΟΥ

Διήγημα

Ὀλίγον ἐνδιαφέρει τὸ ὄνομα τῆς ἐπαρχιακῆς πολίχνης, ἐν ᾗ ὁ λοχαγὸς Μερκαδιὲ—ἓξ καὶ τριάκοντα ἔτη ὑπηρετήσας, δύο καὶ εἴκοσι ἐκστρατειῶν μετασχὼν καὶ τρὶς τραυματισθεὶς—ἀπεσύρθη τεθεὶς εἰς ἀποστρατείαν.

Ὁ λοχαγὸς Μερκαδιὲ ἐξέλεξε τὴν πολίχνην ἐκείνην ὡς τόπον ἐγκαταστάσεως κατὰ τὸ γῆρας του διὰ τὸν ἁπλοῦν μόνον λόγον ὅτι αὐτόθι εἶχεν ἴδει τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, καὶ ὅτι κατὰ τὴν θορυβώδη παιδικὴν ἡλικίαν του, πολλάκις εἶχε καταβιβάσει τὰς ἐπιγραφὰς τῶν ἐργαστηρίων καὶ θραύσει τὰς ὑέλους των. Κατὰ τὴν ἐπιστροφήν του, δὲν ἔμελλε νὰ ἐπανεύρῃ συγγενεῖς, φίλους, γνωρίμους, αἱ δ' ἀναμνήσεις τῆς νεαρᾶς αὐτοῦ ἡλικίας δὲν ἀναπαρίστων πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ εἰμὴ τὰς ἠγανακτημένας μόνον μορφὰς τῶν καταστηματαρχῶν δεικνυόντων αὐτῷ τὸν γρόνθον ἀπὸ τῆς φλιᾶς τοῦ ἐργαστηρίου των, τὰς διδαχὰς ἱεροκήρυκος, ἐν αἷς ἠπειλεῖτο διὰ τῆς κολάσεως, τὸ σχολεῖόν του ἐν ᾧ ὁ διδάσκαλός του τῷ προέλεγεν ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ γείνῃ ἄξιος ἀγχόνης, καὶ τέλος τὴν εἰς τὸ τάγμα του ἀναχώρησιν ἐπισπευθεῖσαν ὑπὸ τῆς πατρικῆς κατάρας.

Διότι δὲν ἦτον ἅγιος ἄνθρωπος ὁ λοχαγός. Τὸ φύλλον τιμωρίας αὐτοῦ ἦτον ἄλλοτε κατάμεστον ἡμερῶν κρατήσεων ἐπιβεβλημένων αὐτῷ εἴτε δι' ἀπείθειαν, εἴτε ἕνεκα ἀπουσιῶν κατὰ τὴν κλῆσιν, εἴτε ἕνεκα νυκτερινῶν ταραχῶν ἐν τῷ στρατῶνι. Πολλάκις ἀφῃρέθησαν ἀπ' αὐτοῦ τὰ σειρήτια τοῦ δεκανέως καὶ τοῦ λοχίου, καὶ μόνον διὰ τῆς τύχης καὶ τῆς ἀπεριορίστου ἐλευθερίας τοῦ ἐν στρατείᾳ βίου κατώρθωσε ν' ἀποκτήσῃ τὴν πρώτην του ἐπωμίδα. Γενναῖος καὶ καρτερικὸς στρατιώτης διήνυσε πάντα σχεδὸν τὸν βίον αὐτοῦ ἐν Ἀλγερίᾳ. Διοικητὴν τοῦ τάγματός του ἔσχε τὸν Λαμορισιέρ· ὁ δοὺξ τοῦ Νεμοὺρ, παρ' ὃν ἐτραυματίσθη τὸ πρῶτον, τὸν ἐπαρασημοφόρησε, καὶ ὅτε ἦτον ἐπιλοχίας, ὁ Βουγκὼ ἐκάλει αὐτὸν διὰ τοῦ ὀνόματός του, καὶ ἔσωσεν οἰκείως αὐτοῦ τὰ ὦτα. Ἡμαλωτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἀβδὲλ Καδὲρ, ἔφερεν οὐλὴν τραύματος γιαταγανίου ἐπὶ τοῦ αὐχένος, σφαῖρας ἐπὶ τοῦ ὤμου, καὶ ἑτέρας ἐν τῷ μηρῷ, καὶ παρὰ τὸ ἀφύλιον, τὰς μονομαχίας, τὰ ἐκ χαρτοπαιγνίων χρέη κλ., κατώρθωσε τέλος ν' ἀποκτήσῃ διὰ τῆς αἰχμῆς τῆς λόγχης καὶ τοῦ ξίφους τὸν βαθμὸν τοῦ λοχαγοῦ ἐν τῷ πρώτῳ συντάγματι τῶν ἀκροβολιστῶν.

Ὁ λοχαγὸς Μερκαδιὲ, ἀφ' οὗ λοιπὸν ὑπηρέτησεν ἐπὶ τριάκοντα καὶ ἓξ ἔτη, μετέσχε δύο καὶ εἴκοσι ἐκστρατειῶν καὶ τρὶς ἐτραυματίσθη, εἶχε λάβει ἄρτι τὴν σύνταξίν του, οὐδὲ εἰς δισχίλια φράγκα ἀνερχομένην· τὸ ποσὸν δὲ τοῦτο προστιθέμενον εἰς τὰ διακόσια πεντήκοντα φράγκα τοῦ παρασήμου του, ἔταττεν αὐτὸν εἰς τὴν κατάστασιν ἐκείνην τῆς ἐντίμου ἐνδείας, ἣν τὸ Κράτος ἐπιφυλάττει εἰς πλείστους τῶν ἀκραιφνῶς ὑπηρετησάντων αὐτό.

Ἡ ἐπιστροφὴ αὐτοῦ εἰς τὴν γενέθλιον πολίχνην ὑπῆρξεν ἄμοιρος πομπῆς. Ἀφίκετο πρωΐαν τινὰ διὰ τοῦ λεωφορείου, σιγάρον καπνίζων, ἐν οἰκειότητι ἤδη πρὸς τὸν ὁδηγὸν διατελῶν, εἰς ὃν καθ' ὁδὸν ἀφηγήθη τὴν διάβασιν τῶν «Σιδηρῶν Πυλῶν», ἐπεικῶς συγχωρῶν τὰς συχνὰς ἀπροσεξίας τοῦ ἀκροατοῦ του, διακόπτοντος συνήθως αὐτὸν διὰ βλασφημίας ἢ διὰ τοῦ ὑβριστικοῦ παρωνυμίου *γελάδα* ἀποτεινομένου πρὸς τὴν δεξιὰν φορβάδα. Ὅτε τὸ λεωφορεῖον ἔστη, ἔρριψεν ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου τὸν μάρσιππόν του, κατακεκαλυμμένον ὑπὸ ἐπιγραφῶν τοσούτων ὅσαι καὶ αἱ μεταλλαγαὶ τῆς φρουρᾶς τοῦ ἰδιοκτήτου αὐτοῦ· καὶ οἱ παρατυχόντες ἐκεῖ ἐξεπλάγησαν σρύδρα βλέποντες ἄνθρωπον φέροντα παράσημον—πρᾶγμα σπάνιον ἔτι ἐν ταῖς ἐπαρχίαις—εἰσερχόμενον εἰς τὸ προστυχὸν ἐκεῖ καπηλεῖον καὶ προσφέροντα φιλοφρόνως οἶνον εἰς τὸν ἁμαξηλάτην.

Ἔν τινι ἀποκέντρῳ οἰκίᾳ, ἐν ᾗ, προσδεδεμέναι ἐμυκῶντο δύω ἀγελάδες, καὶ ἐν ᾗ ὄρνιθες καὶ νῆσσαι ἐπλανῶντο ἐν τῇ αὐλῇ, ἐνοικιάζετο ἐσκευασμένον δωμάτιον. Ὁ λοχαγὸς ὁδηγούμενος ὑπὸ δυσειδοῦς γραΐδίου ἀνῆλθε τὴν κλίμακα, δρυμεῖαν ὀσμὴν σταύλου ἀποπνέουσαν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς πλακόστρωτον δωμάτιον οὗτινος τοὺς τοίχους ἐ-

κάλυπτε χάρτης παράδοξος παριστῶν ἐπὶ λευκοῦ ἐδάφους κυανῆν ἐντετυπωμένην καὶ ἐπ' ἄπειρον ἐπαναλαμβανομένην τὴν εἰκόνα τοῦ Ἰωσὴφ Πονιατόβσκη ἐφίππου πηδῶντος εἰς τὸν Ἕλστερ. Ἡ διακόσμησις αὕτη ἡ μονότονος μὲν, ἀλλ' ἀναμιμνήσκουσα τὴν στρατιωτικὴν τῆς Γαλλίας δόξαν, κατέθελξεν ἀναμφιβόλως τὸν λοχαγόν· διότι χωρὶς νὰ μεριμνήσῃ πολὺ περὶ τῆς ὀλίγης ὑπαρχούσης εὐρυχωρίας, περὶ τῶν ἀχυρίνων καθεκλῶν, τῶν ἐκ καρυοξύλου ἐπίπλων καὶ τῆς μικρᾶς κλίνης μὲ τὰ ἀπολέσαντα τὴν χροιὰν αὐτῶν παραπετάσματα, συνεφώνησε τὸ ἐνοίκιον. Ἓν δὲ τέταρτον ὥρας ἤρκεσεν αὐτῷ ὅπως κενώσῃ τὸν μάρσιππόν του, ἀναρτήσῃ εἰς τὸν τοῖχον τὰ ἐνδύματά του, ῥίψῃ εἰς γωνίαν τινὰ τὰ ὑποδήματά του καὶ κοσμήσῃ τὸν τοῖχον διὰ τροπαίου ἀποτελουμένου ἐκ τριῶν πιπῶν, μιᾶς σπάθης καὶ ζεύγους πιστολίων. Μεταβὰς εἰς τὸ ἀπέναντι παντοπωλεῖον ἠγόρασε μίαν λίτραν ἀλευρματοκηρίων καὶ φιάλην ῥουμίου, ἐπανελθὼν δ' εἰς τὸ δωμάτιον ἐπέθηκεν ἐπὶ τῆς ἑστίας τ' ἀγορασθέντα, καὶ περιήγαγε περὶ ἑαυτὸν βλέμμα ἄκραν ἐκφράζον εὐαρέσκειαν. Εἶτα ἐξυρίσθη ἄνευ καθρέπτου—ἔξις τοῦ στρατοπέδου—ἔψηξε τὸν ἐπενδύτην αὐτοῦ, ἐφόρεσε τὸν πῖλόν του πρὸς τὸ οὖς ἐπικλινῆ, καὶ ἐξῆλθεν εἰς περιοδείαν ἀνὰ τὴν πόλιν, πρὸς ἀναζήτησιν κυρίως καφενείου.

Β'

Τὸ διημερεύειν καὶ διανυκτερεύειν ἐν καφενείοις ἦτο παλαιὰ τοῦ λοχαγοῦ ἕξις. Ἐκορέννυε συγχρόνως τὰ τρία ἰσοβάθμια ἐλαττώματά του — τὸ πρὸς τὸν καπνὸν, τὸ ἀψίνθιον, καὶ τὸ χαρτοπαίγνιον πάθος του. Ἅπας ὁ βίος αὐτοῦ εἰς τὰ τρία ταῦτα κατηναλώθη, ἠδύνατο δὲ ν' ἀριθμήσῃ προχείρως ὅλα τὰ καπηλεῖα, τὰ καπνοπωλεῖα, τὰ καφενεῖα καὶ τὰς στρατιωτικὰς λέσχας ὅλων τῶν πόλεων, εἰς ἃς μετέβη ὡς φρουρά. Πράγματι, διὰ τοῦτο ἡ μόνη εὐδαιμονία ἦτο νὰ κάθηται ἐπὶ τῶν ξυλίνων ἢ διὰ τετριμμένου βελούδου ἐπικεκαλυμμένων ἑδωλίων ἐκείνων, ἐνώπιον τετραγώνου τραπέζης, ἐφ' ἧς συνεπεσωρεύοντο, ὡς διὰ μαγείας, τὰ κύπελλα. Τὸ σιγάρον τῷ ἐφαίνετο νόστιμον μόνον ὁσάκις προσέτριβε τὸ φωσφόρον ὑπὸ τὸ μάρμαρον τῆς τραπέζης· ἀφ' οὗ δ' ἀνήρτα εἰς τὸν τοῖχον τὴν σπάθην του καὶ τὸ πιλίκιόν του, καὶ ἐξεκούμβονε κομβία τινὰ τοῦ ἐπενδύτου αὐτοῦ βαθὺς στεναγμὸς ἀνακουφίσεως διέρευγεν αὐτὸν καὶ ἀνερώνει·

— Ἔτσι δά! νὰ ζωή!

Πρωτίστη λοιπὸν μέριμνα αὐτοῦ ὑπῆρξε ν' ἀναζητήσῃ τὸ κατάστημα εἰς ὃ θὰ ἐσύχναζε, ἀφ' οὗ δὲ μάτην περιῆλθε τὴν πόλιν, μὴ ἀνευρίσκων τὸ ποθούμενον, ἐξήτασε τέλος διὰ τοῦ ἐμπείρου αὐτοῦ βλέμματος τὸ καφενεῖον τοῦ Προσπὲρ κείμενον ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως τῆς Πλατείας τῆς Ἀγορᾶς καὶ τῆς ὁδοῦ τῆς Ἐνορίας.

Δὲν ἦτο βεβαίως τὸ ἰδανικόν του τὸ καφενεῖον ἐκεῖνο· ὁ ἐν αὐτῷ θεράπων μὲ τὴν μέλαιναν ποδιὰν, τὰ ἄνευ ἐρεισινώτου ἔδρανα, καὶ αἱ ξύλιναι ἐκεῖναι τράπεζαι αἱ διὰ κηρωτοῦ κεκαλυμμέναι, τῷ ἐφάνησαν πολὺ ἐπαρχιακὰ, πολὺ χυδαῖα. Ἀλλὰ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ καφενείου ἤρεσεν εἰς τὸν λοχαγόν. Παρετήρησεν ὅτι ἡ αἴθουσα ἦτο καλῶς ἐσκευασμένη, καθαρὰ, τὸ ἔδαφος ἔχουσα διὰ ψάμμου κιτρίνης ἐπεστρωμμένον· περιῆλθεν αὐτὴν, ἐν τοῖς κατόπτροις θεωρῶν ἑαυτὸν διαβαίνοντα, εὗρε μαλακὸν τὸ ἀνάκλιντρον, ἐξαίρετον τὸ ἀψίνθιον, καὶ ἐράνη τόσοῦτον ἐπιεικὴς, ὥστε δὲν ὠργίσθη κατὰ τῶν μυιῶν νηχομένων μετ' οἰκειότητος ὅλως ἀγροδιαίτου ἐντὸς τῶν ποτῶν τὰ ὁποῖα παρήγγελλε.

Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ἐγένετο εἷς τῶν κυρίων θαμώνων τοῦ καφενείου τοῦ Προσπέρ. Αἱ ἀκριβεῖς καὶ τυπικαὶ αὐτοῦ ἕξεις τάχιστα ἐγένοντο γνωσταί. αἱ ἐπιθυμίαι αὐτοῦ ἐξεπληροῦντο πᾶσαι προθυμότατα. Ἐθεωρήθη πολύτιμος ἑταῖρος ὑπὸ τῶν φοιτητῶν τοῦ καφενείου, ἀνθρώπων καταβεβλημένων ὑπὸ τῆς τρομερᾶς ἀνίας τῆς ἐπαρχίας, ἀληθὲς δ' εὐτύχημα ὑπῆρξε δι' αὐτοὺς ἡ ἔλευσις τοῦ νεήλυδος, ἀφηγουμένου μεθ' ἱκανῆς εὐθυμίας τοὺς πολέμους του καὶ τοὺς ἔρωτάς του. Καὶ ὁ λοχαγὸς δ' ἐτέρωθεν κατεγοητεύθη εὑρὼν ἀκροατήριον ἀγνοοῦν ἔτι τὸ δραματολόγιον τῶν περιπετειῶν του. Ἐπὶ δέκα μῆνας λοιπὸν ἔμελλε νὰ ὁμιλῇ περὶ τῶν ἐκδρομῶν του, τῶν κυνηγίων του, τῶν μαχῶν του, τῆς ὑποχωρήσεως τῆς Κωνσταντίνης, τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ Βωμζὰ καὶ τῶν θορυβωδῶν διασκεδάσεων τῶν ἀξιωματικῶν.

Ἀνθρωπίνη ἀδυναμία! Δὲν δυσηρεστήθη ἐπιτυχὼν ἀνθρώπους, διαφλεγομένους ὑπὸ περιεργίας, ὧν κατώρθωσε νὰ δεσμεύσῃ τὴν προσοχήν· δὲν ἐλησμόνησεν ὅτι αἱ σχοινοτενεῖς διηγήσεις του ἔτρεπον εἰς φυγὴν ἄλλοτε τοὺς νεαροὺς ἐκ τῆς σχολῆς τοῦ Σαὶν-Σὺρ ἐξερχομένους ἀνθυπολοχαγούς.

Οἱ συνήθεις αὐτοῦ ἀκροαταὶ ἦσαν ὁ διευθυντὴς τοῦ καφενείου, χονδρὸς, προγάστωρ, ἠλίθιος, ὁ δικολάβος, μελανείμων καὶ βωμολόχος, περιφρονούμενος διὰ τὴν χυδαίαν αὐτοῦ ἕξιν, τοῦ λαμβάνειν μεθ' ἑαυτοῦ οἰκαδε τὸ ὑπόλοιπον τῆς σακχάρεώς του, ὁ εἰσπράκτωρ, πρώτατος, ἀσθενὴς τὴν κρᾶσιν, πέμπων εἰς τὰ περιοδικὰ λύσεις τῶν κυβολέξων καὶ τῶν γρίφων, καὶ τέλος ὁ κτηνίατρος τοῦ δήμου, ὁ μόνος ὅστις ὡς δημοκράτης καὶ ὀρθολογιστὴς ἐτόλμα ἐνίοτε ν' ἀντιλέγῃ εἰς τὸν λοχαγόν.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὁ ὅμιλος ἐβίου ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ, παραχωρῶν τὴν προεδρίαν εἰς τὸν νέον τοῦ καφενείου πελάτην. οὗτινος ἡ ἀρειμανία κεραλὴ, καὶ τὸ λευκὸν ὑπογένειον ἦσαν ἀληθῶς ἐπιβλητικά· ἡ δὲ πολίχνη, ἥτις ἦτον ἤδη ὑπερήφανος διὰ πολλὰ πράγματα, ἠδύνατο νὰ ἐναβρύνηται ἐπίσης καὶ ἐπὶ τῷ ἀποστράτῳ λοχαγῷ της.

Γ'

Τελεία εὐδαιμονία οὐδαμοῦ ὑφίσταται. ὁ δὲ λοχαγὸς Μερκαδιὲ, ὅτις ἐνόμισεν ὅτι συνήντησεν αὐτὴν εἰς τὸ καφενεῖον τοῦ Προσπὲρ, ἠναγκάσθη μετ' οὐ πολὺ νὰ ἐννοήσῃ ὁποία ἦτον ἡ πλάνη του.

Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι τὴν Δευτέραν, ἡμέραν τῆς ἀγορᾶς, τὸ καφενεῖον ἦτον ἀπρόσιτον.

Ἀπὸ τῆς ἠοῦς κατεκλύζετο ὑπὸ κηπουρῶν, ἐνοικιαστῶν ἐπαύλεων, ὀρνιθεμπόρων, κτηνεμπόρων, ἀνθρώπων χονδρὰν ἐχόντων φωνὴν, χονδρὸν καὶ κοντὸν λαιμὸν, καὶ χονδρὰν μάζιγα εἰς τὴν χεῖρα, φορούντων καινουργῆ βραχὺν ἄχρις ὀσφύος ἐπενδύτην καὶ δερμάτινον *κασκέτον*, διαπραγματευομένων τὰς ὑποθέσεις των περὶ μίαν λίτραν οἴνου, πλητοντων τὸ ἔλαφος διὰ τῶν ποδῶν των, κροτούντων τὰς χεῖρας, ὁμιλούντων οἰκείως πρὸς τοὺς ὑπηρέτας.

Ὅτε ὁ λοχαγὸς ἀφικνεῖτο τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ὅπως πίῃ τὸ πρῶτόν του ἀψίνθιον, εὕρισκεν ὅλους ἐκείνους οἰνολήπτους καὶ πρὸς θορυβώδη συνεστίασιν παρεσκευασμένους. Ἡ συνήθης αὐτοῦ θέσις ἦτο κατειλημμένη· οὐδεὶς προσεῖχεν εἰς αὐτόν. Οἱ θεράποντες ἔτρεχον ὡς φρενητιῶντες πρὸς τὰς ὠργὰς τῶν ἀγροίκων ἐκείνων. Ἐν ἑνὶ λόγῳ ἦτον ἀποφρὰς ἡ ἡμέρα ἐκείνη καὶ συνετάραττε τὴν ὕπαρξίν του.

Μίαν πρωΐαν Δευτέρας, βεβαιος ἐκ προτέρων ὅτι τὸ καφενεῖον θὰ ἦτο λίαν θορυβώδες καὶ κατάμεστον πλήθους, ἀπεφάσισε νὰ μείνῃ ἐν τῷ δωματίῳ του, ἀλλὰ γλυκεῖα ῥθινοπωρινὴ ἀκτὶς παρεκίνησεν αὐτὸν νὰ κατέλθῃ καὶ καθίσῃ ἐπὶ τοῦ παρὰ τὴν θύραν τῆς οἰκίας ἑστημένου λιθίνου ἑδωλίου. Ἐκάθητο ἐκεῖ μελαγχολικὸς καὶ καπνίζων ὅτε εἶδε προχωροῦσας ἀπὸ τοῦ ἄκρου τῆς ὁδοῦ—δρομίσκου μᾶλλον, κακῶς λιθοστρωμένου καὶ εἰς τοὺς ἀγροὺς ἄγοντος—ἓξ ἢ ἑπτὰ χήνας ἃς ἐδίωκε κατόπιν διὰ μακροῦ ξύλου κοράσιον ὀτῶ ἢ δέκα ἐτῶν.

Ὁ λοχαγὸς ῥίψας τὸ βλέμμα αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ κορασίου τούτου, εἶδεν ὅτι εἶχε ξυλίνην τὴν ἑτέραν τῶν κνημῶν.

Οὐδὲν τὸ πατρικὸν ἐνυπῆρχεν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ τραχέος τούτου στρατιώτου. Ὅτε ἄλλοτε ἐν ταῖς ὁδοῖς τῆς Ἀλγερίας, ῥακένδυτα κοράσια ἕτεινον πρὸς αὐτὸν ἐπαίτιδα χεῖρα, ὁ λοχαγὸς τὰ ἀπεδίωκε συνήθως διὰ μασιγώσεων· ὁσάκις δ' ἔτυχε νὰ εἰσδύσῃ ἐν τῇ οἰκογενείᾳ συστρατιώτου τούτινος ἐγγάμου καὶ οἰκογενειάρχου, ἀπῆλθε βλασφημῶν κατὰ τῶν ρωνασκῶν καὶ ἀκαθάρτων παιδίων, τὰ ὁποῖα εἶχον ἐγγίσει διὰ τῶν ῥυπαρῶν των χειρῶν τὰ χρυσᾶ σειρήτια τῆς στολῆς του.

Ἀλλ' ἡ θέα τοῦ ἰδιαιτέρου τούτου σωματικοῦ ἐλαττώματος, ἀναμιμνήσκοντος αὐτῷ τὸ ὀδυνηρὸν θέαμα τῶν πληγῶν καὶ τῶν ἀκρωτηριασμῶν, συνεκίνησεν ἐν τούτοις τὸν γηραιὸν στρατιώτην. Ἠσθάνθη οἱονεὶ λύπην διὰ τὸ ἀσθενικὸν ἐκεῖνο ὄν τὸ γυμνὸν σχεδὸν ὑπὸ τὸ ἐκ συνεῤῥαμένων ῥακῶν μεσοφόριον καὶ τὸν ἐσχισμένον χιτῶνα, τὸ τρέχον γενναίως κατόπιν τῶν χηνῶν του, βυθίζον ἐν τῇ κόνει τὸν γυμνόν του πόδα, καὶ χωλαῖνον ἐπὶ τοῦ κακῶς προσηρμοσμένου καλοβάθρου του.

Αἱ χῆνες ἀναγνωρίσασαι τὸ κατάλυμά των εἰσῆλθον εἰς τὴν αὐλὴν, καὶ ἡ μικρὰ ἡτοιμάζετο ν' ἀκολουθήσῃ αὐτὰς, ὅτε ὁ λοχαγὸς τὴν ἐσταμάτησε διὰ ταύτης τῆς ἐρωτήσεως·

— Αἴ, κοριτσάκι, πῶς σὲ λέγουν;

— Φαννίτσα, ἀφεντικὸ, ἀπεκρίθη τὸ κοράσιον προσηλῶσαν ἐπ' αὐτοῦ τοὺς μεγάλους μέλανας ὀφθαλμούς του, καὶ ἀπομακρύναν ἀπὸ τοῦ μετώπου του τὴν ἀτημέλητον κόμην του·

— Ἐδῶ μένεις καὶ σύ; Δὲν σὲ εἶχα ἰδεῖ ἕως τώρα.

— Ἐγὼ ὅμως σᾶς γνωρίζω. Γιατὶ πλαγιάζω κάτω ἀπὸ τὴν σκάλα καὶ ὅταν γυρνᾶτε 'ς τὴν κάμαρά σας κάθε νύκτα μ' ἐξυπνᾶτε.

— Ἀλήθεια, μικροῦλα; Ἄ! τότε θὰ περιπατῶ εἰς τὰ νύχια, 'ς τὸ ἔξης. Καὶ πόσων χρόνων εἶσαι;

— Περπατῶ 'ς τὰ ἐννέα. Θὰ τὰ κλείσω τοῦ Ἁγίου Δημητρίου.

— Εἶνε συγγενής σου ἐδῶ ἡ νοικοκυρά;

— Ὄχι, μ' ἔχει διὰ τὰς χήναις καὶ διὰ ἄλλαις δουλειαίς.

— Καὶ τί σοῦ δίδει;

— Νὰ τρώγω καὶ νὰ κοιμοῦμαι κάτω ἀπὸ τὴ σκάλα.

— Καὶ ποῖος ἔκαμε ἔτσι τὸ πόδι σου, μικρά μου;

— Μ' ἐκλώτσησε μία ἀγελάδα ὅταν ἤμουν πέντε χρόνων.

— Ἔχεις πατέρα καὶ μητέρα;

Τὸ κοράσιον ἠρυθρίασε.

— Ἤμουν εἰς τὸ Βρεφοκομεῖο, εἶπε διὰ βραχείας φωνῆς.

Εἶτα δὲ σκαιῶς χαιρετίσαν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν χωλαῖνον, καὶ ὁ λοχαγὸς ἤκουσεν ἀπομακρυνόμενον ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου τῆς αὐλῆς τὸν ξηρὸν ἦχον τοῦ μικροῦ ξυλίνου ποδός.

— Μὰ τὴν πίστιν μου! διελογίσθη τραπεὶς αὖθις μηχανικῶς τὴν πρὸς τὸ καφενεῖον ἄγουσαν, αὐτὸ δὲν εἶνε διόλου σωστό. Μ' ἕνα πόδι! Ἂν εἶνε κανεὶς στρατιώτης τὸν στέλλουν εἰς τὸν στρατῶνα τῶν Ἀπομάχων μὲ τὰ λεπτὰ τοῦ παρασάμου του, διὰ ν' ἀγοράζῃ καπνόν. Ἂν εἶνε ἀξιωματικὸς, τὸν διορίζουν εἰσπράκτορα, καὶ νυμφεύεται εἰς τὴν ἐπαρχίαν του. Ἀλλ' αὐτὴ ἡ μικρὰ κόρη νὰ ἔχῃ ἕνα πόδι, δὲν εἶνε, δὲν εἶνε διόλου σωστό.

Ὁ λοχαγὸς διὰ τῶν λέξεων τούτων διατυπώσας τὴν ἀδικίαν τῆς εἱμαρμένης, ἀφίκετο μέχρι τῆς ῥλιᾶς τοῦ προσῳλοῦς του ἐνδιαιτήματος, ἀλλ' εἶδε τοσαύτην συῤῥοὴν κυανῶν βραχέων ἐ-

πενδυτῶν, ἤκουσε τοιαύτην ὀχλοβοὴν ἠχηρῶν γελώτων, ὥστε ἐπέστρεψεν οἰκαδε δύσθυμος.

Τὸ δωμάτιόν του — ἦτον ἴσως ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν παρέμενεν ἐν αὐτῷ πολλὰς ὥρας τῆς ἡμέρας—τῷ ἐφάνη ρυπαρόν. Τὰ παραπετάσματα τῆς κλίνης ἦσαν κατακίτρινα ἐκ τοῦ καπνοῦ, ἡ ἑστία ἦτο πλήρης πτυσμάτων καὶ λειψάνων σιγάρων, ἐπὶ δὲ τῆς ἐπικαλυπτούσης τὰ ἔπιπλα κόνεως ἠδύνατό τις νὰ ἐπιγράψῃ τὸ ὄνομά του.

Παρετήρησεν ἐπί τινα χρόνον τοὺς τοίχους, ἐφ' ὧν ὁ περιώνυμος λογχοφόρος ἱππεὺς τῆς Λειψίας εὗρισκεν ἑκατοντάκις ἔνδοξον θάνατον· εἶτα δ' ὅπως διασκεδάσῃ τὴν πλῆξίν του ἐπεθεώρησε τὴν ἐνδυμασίαν του. Καὶ εὗρε πλῆθος τετρημένων θυλακίων, τετρημένων περικνημίδων, καὶ χιτώνων ἄνευ κομβίων!

— Μοῦ χρειάζεται μία ὑπηρέτρια, εἶπε καθ' ἑαυτόν.

Εἶτα ἀνεμνήσθη τῆς μικρᾶς χωλῆς.

— Ἰδοὺ τί θὰ κάμω. Θὰ ἐνοικιάσω τὸ πλαγινὸν δωμάτιον· ὁ χειμὼνας πλησιάζει καὶ ἡ μικρὰ θὰ παγόνῃ κάτω ἀπὸ τὴν σκάλαν. Θὰ φροντίζῃ διὰ τὰ ἐνδύματά μου, τὰ ἀσπρόρρουχά μου, θὰ σκουπίζῃ. Αἴ!

Ἀλλὰ νέφος ἐπεσκίασε τὴν θελκτικὴν ταύτην εἰκόνα τῆς οἰκιακῆς εὐημερίας. Ὁ λοχαγὸς ἐνεθυμήθη ὅτι ἀπεῖχε πολὺ ὁ καιρὸς τῆς πληρωμῆς τῆς τριμηνίας του, καὶ ὅτι ὁ λογαριασμός του ἐξωγκοῦτο καταπληκτικῶς ἐν τῷ καφενείῳ τοῦ Προσπέρ.

— Δὲν ἔχω ὅσα μοῦ χρειάζονται, ὠνειροπόλει μονολογῶν. Καὶ ἐν τούτοις μὲ κλέπτουν ἐκεῖ κάτω, εἶμαι βέβαιος. Ἡ τροφὴ εἶνε πολὺ ἀκριβή, κ' ἐκεῖνος ὁ διεστραμμένος ὁ γεροκτηνίατρος, παίζει ὡσὰν διάβολος. Ὁκτὼ ἡμέρας τώρα ἐγὼ πληρόνω τὰ ποτά του. Βέβαια. Θὰ κάμω καλλίτερα ἴσως νὰ ἀναθέσω εἰς τὴν μικρὰν νὰ ψωνίζῃ. Βούτημα μὲ καφὲ τὸ πρωΐ, φαγητὸν τὸ μεσημέρι, ξηροφάγι τὸ βράδυ. Ζωὴ στρατιωτική, τέλος πάντων. Εἶμαι συνειθισμένος ἐγὼ εἰς αὐτά.

Τετέλεσται· ἡ ἄποψις αὕτη τοῦ βίου τὸν εὐηρέστει σφόδρα. Ἐξελθὼν εἶδεν ἀκριβῶς τὴν οἰκοδέσποιναν κτηνώδη, χονδρὴν χωρικήν, καὶ τὴν μικρὰν ἀνάπηρον, ἀνακινούσας ἀμφοτέρας ἐν τῇ αὐλῇ κοπρίαν διὰ δικράνων.

— Εἴξεύρει νὰ ῥάπτῃ, νὰ πλύνῃ, νὰ μαγειρεύῃ; ἠρώτησεν ἀποτόμως.

— Ποιά; Ἡ Φαννίτσα; Διατί μ' ἐρωτᾶτε;

— Εἴξεύρει ὀλίγον ἀπὸ ὅλα αὐτά;

— Ἀκοῦς ἐκεῖ; αὐτὴ ἐβγῆκε ἀπὸ τὸ Ὀρφανοτροφεῖο ποῦ μαθαίνουν μέσα ἀπὸ ὅλα.

— Πές μου, κοριτσάκι μου, προσεῖπεν ὁ λοχαγὸς ἀποτεινόμενος πρὸς τὸ κοράσιον, δὲν σοῦ προξενῶ φόβον, αἴ; Δὲν εἶν' ἔτσι; Αἴ, κυρὰ, μοῦ τὴν παραχωρεῖς ἐμένα τὴν μικρά; μοῦ χρειάζεται μία ὑπηρέτρια.

— Ἂν τὴν τρέφῃς καὶ τῆς κάμνῃς καὶ ῥοῦχα διατί ὄχι;

— Τότε σύμφωνοι. Νὰ, λάβε εἴκοσι φράγκα. Ἕως τὸ βράδυ νὰ ἔχῃ ἕνα φουστάνι καὶ ἕνα ὑπόδημα. Αὔριον διορθόνομεν τὰ λοιπά.

Καὶ ἀφ' οὗ ἔσυρε φιλικῶς τὸ ὠτίον τῆς Φαννίτσας, ὁ λοχαγὸς ἀπερμακρύνθη κατευχαριστημένος.

— Θὰ γείνῃ ἀνάγκη νὰ κόψω μερικαὶς *μπίραις*, καὶ μερικὰ ἀψίνθια, ἐσκέπτετο, καὶ νὰ μὴ παίζω *πικέτο* μὲ τὸν ἰατρόν. Ἀλλὰ δὲν ἔχει λόγον, ἔκαμα χρυσῆ δουλειά.

Δ'

— Λοχαγὲ, εἶσθε λιποτάκτης!

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἀποστροφή, δι' ἧς οἱ πιστοὶ θαμῶνες τοῦ καφενείου Προσπὲρ προσηγόρευον τοῦ λοιποῦ τὸν λοχαγὸν, οὗτινος αἱ εἰς αὐτὸ ἐπισκέψεις καθίσταντο ὀσημέραι σπανιώτεραι.

Διότι ὁ δυστυχὴς λοχαγὸς δὲν εἶχε προΐδει πάσας τὰς συνεπείας τῆς ἀγαθῆς του πράξεως. Διὰ τῆς παύσεως τῆς πρωϊνῆς ἀψίνθου, κατώρθωσε νὰ ἐξοικονομήσῃ τὰς ὑπὲρ τῆς συντηρήσεως τῆς Φαννίτσας μικρὰς δαπάνας· ἀλλὰ πόσων ἄλλων μεταῤῥυθμίσεων εἶχεν ἀνάγκην ὅπως κατορθώσῃ ν' ἀντιμετωπίσῃ τὰς ἀπροόπτους δαπάνας τοῦ νέου του βίου! Ἡ μικρὰ κόρη εὐγνωμοσύνης ἔμπλεως προσεπάθει νὰ διατρανώσῃ αὐτὴν διὰ τοῦ ζήλου της. Τὸ δωμάτιον μετέβαλεν ἤδη ὄψιν. Τὰ ἔπιπλα ἦσαν διηυθετημένα καὶ καθαρώτατα, ἡ ἑστία εὐπρεπὴς, αἱ πλάκες τοῦ ἐδάφους ἔλαμπον, καὶ αἱ ἀράχναι δὲν ὕφαινον πλέον τὸν ἱστόν των ἐπὶ τοῦ χάρτου τοῦ Πονιατόβσκη. Ὅτε ἐπέστρεφεν ὁ λοχαγὸς, ὁ ζωηρὸς προσεκάλει αὐτὸν διὰ τοῦ ἀρώματός του ἀπὸ τῆς κλίμακος, καὶ ἡ θέα τῶν ἀχνιζόντων φαγητῶν ἐπὶ τῆς χονδροειδοῦς μὲν ἀλλὰ χιονώδους ἐπιτραπεζίου ὀθόνης, παρὰ πινάκιον καθαρώτατον καὶ κοχλιάρια, μαχαίρια, καὶ περόνια στίλβοντα, ἤνοιγε τέλεον πλέον τὴν ὄρεξίν του. Ἡ Φαννίτσα ἐπωρελεῖτο τῆς θυμηδίας τοῦ κυρίου της, ὅπως τῷ ὁμολογήσῃ κρυφίαν τινὰ φιλοδοξίαν της. Ὑπῆρχεν ἀνάγκη πυροστάτου διὰ τὴν ἑστίαν, ἐν ᾗ ἀνήπτετο τώρα πῦρ, σκεῦός τι διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν γλυκισμάτων, τὰ ὁποῖα ἐπετύγχανε τόσον. Καὶ ὁ λοχαγὸς, ὅστις ἐμειδία ἀκούων τὴν αἴτησιν τοῦ κορασίου, καὶ ὅστις ἠσθάνετο ἑαυτὸν κυριευόμενον ὀσημέραι ὑπὸ τῶν ἕξεων τοῦ *οἰκοκύρη*, ὑπέσχετο ὅτι θὰ σκεφθῇ, καὶ τὴν ἐπαύριον ἀντικαθίστα τὰ εὐώδη σιγάρα του διὰ πενταλέπτων σιγάρων, δὲν ἔπαιζεν *ἐκαρτὲ*, ἢ ὑπέβαλλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν στέρησιν τοῦ τρίτου ποτηρίου τοῦ ζύθου του ἢ τοῦ δευτέρου ποτηρίου τοῦ *μαρασκίνου*.

Ἡ πάλη ὑπῆρξε μακρὰ, ὑπῆρξε σκληρά. Πλειστάκις κατὰ τὴν ὥραν ὀρεκτικοῦ τινος ἀπαγορευομένου ὑπὸ τῆς οἰκονομίας, ἐν ᾧ ἡ δίψα ἐξήραινε τὸν λάρυγγά του, ὁ λοχαγὸς ἠρωϊκὸν κατέβαλλεν ἀγῶνα ὅπως μακρὰν τοῦ καφενείου τρέψῃ τὰ βήματά του. Πολλάκις περιεπλανήθη ὀνειροπολῶν τὸν *ῥῆγα ἀτοὺ*, *τὰ πέντε καὶ δεκατέσσαρα*... Ἀλλὰ πάντοτε σχεδὸν γενναίως ἐπέστρεφεν οἰκαδε, καὶ ἐπειδὴ ἠγάπα πλειότερον τὴν Φαννίτσαν δι' ἑκάστην θυσίαν ἣν ὑπὲρ αὐτῆς ἐποίει, ἐκείνην τὴν ἡμέραν τὴν ἠσπάζετο καλλίτερον. Διότι τὴν ἠσπάζετο. Δὲν ἦτο πλέον ὑπηρέτριά του. Μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ἐν ᾧ ἴστατο παρὰ τὴν τράπεζαν ὀρθὴ, ἀποκαλοῦσα αὐτὸν *κύριον*, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ ἑαυτοῦ, ἔλαβε τὰς δύω της χεῖρας καὶ τῇ εἶπε μετ' ἐξάψεως·

— Φίλησέ με πρῶτα, καὶ ἔπειτα κάμε μου τὴν χάριν νὰ μοῦ ὁμιλῇς μὲ τὸ *σὺ* καὶ ὄχι μὲ τὸ *σεῖς*, μὰ τὸν Θεόν!

Σήμερον τετέλεσται. Ἡ συνάντησις ἑνὸς κορασίου ἔσωσε τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ἀπὸ ἐπονειδίστου γήρατος. Τὰ παλαιά του ἐλαττώματα διεδέξατο νεαρὸν πάθος. Λατρεύει τὸ ἀνάπηρον ἐκεῖνο ὄν, ὅπερ βαδίζον ἀνασκιρτᾷ ἐν τῷ εὐπρεπεῖ καὶ καλῶς ἐσκευασμένῳ ἐκείνῳ δωματίῳ. Ἐδίδαξεν ἀνάγνωσιν τὴν Φαννίτσαν, καὶ, ἀναμιμνησκόμενος τῆς καλλιγραφίας τῶν νεανικῶν του ἐτῶν, τῇ σχεδιάζει ὑποδείγματα γραφῆς. Μεγίστη αὐτοῦ χαρὰ εἶνε, ὅτε τὸ κοράσιον συντόνως προσέχον εἰς τὸ τετράδιόν του καὶ κηλιδοῦν ἐνίοτε αὐτὸ διὰ σταγόνος μελάνης, ἣν λείχει ἀμέσως διὰ τῆς μικρᾶς του γλώσσης, περαίνει τὴν ἀντιγραφὴν πολυσυλλάβου καὶ μακρᾶς λέξεως. Ἀλλ' ἀνησυχεῖ καθ' ὑπερβολὴν ἀναλογιζόμενος ὅτι γηράσκει, καὶ ὅτι οὐδὲν ἔχει ν' ἀφήσῃ εἰς τὴν θετήν του κόρην.

Τούτου ἕνεκα ἔχεινε σχεδὸν φιλάργυρος· θησαυρίζει, θέλει νὰ παραιτήσῃ τὸν καπνὸν, μολονότι ἡ Φαννίτσα πληροῖ τὴν πίπαν του καὶ τῷ τὴν ἀνάπτει. Σκοπεύει νὰ οἰκονομήσῃ ποσότητά τινα ἐκ τῶν πενιχρῶν του προσόδων, ὅπως τῇ ἀγοράσῃ τὸ ὑλικὸν μικροῦ παλαιοπωλείου. Ἐκεῖ, ὅταν ἀποθάνῃ, θὰ ζήσῃ ἐκείνη ἀφανὴς καὶ ἥσυχος, ἔχουσά που, εἰς τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ μαγαζείου, ἀνηρτημένον τὸν παλαιὸν σταυρὸν τῆς λεγεῶνος τῆς Τιμῆς, ὅστις θὰ τῇ ἐνθυμίζῃ τὸν λοχαγόν.

Καθ' ἑκάστην ἐξέρχεται εἰς περίπατον μετ' αὐτῆς. Ἐνίοτε διέρχονται παρ' αὐτοὺς ξένοι ῥίπτοντες συμπαθὲς βλέμμα ἐπὶ τοῦ γέροντος τούτου στρατιώτου, οὗτινος ἐρείσθη ὁ πόλεμος, καὶ τοῦ ἀναπήρου ἐκείνου κορασίου· καὶ αἰσθάνεται ἑαυτὸν συγκινούμενον — ὦ! μυχιαίτατα, ἄχρι δακρύων! —ὁπότε εἷς τῶν διαβατῶν ψιθυρίζει ἀπομακρυνόμενος·

— Καϋμένος πατέρας! Κρίμα τὸ κορίτσι του νὰ εἶνε τόσον εὔμορφο καὶ νὰ ἔχῃ ξύλινο πόδι!

[François Coppée]. Α.Π.Κ.

Ὁ Ὀβέλιγκατων ἔλεγε· «Τὰ χρέη μεταβάλλουσι τὸν ἄνθρωπον εἰς ἀνδράποδον».

Η ΕΙΣ ΤΟ ΧΩΡΙΟΝ ΕΠΑΝΟΔΟΣ

Ἀγροτικὴ σκηνογραφία.

Oh! charme du silence et des asiles frais!

Théodore de Banville.

Α'.

Ὁ ἥλιος ὁλοένα κατεβαίνει...
Τὴ γῆ 'σὲ λίγη ὥρα παραιτεῖ
Κ' ἡ δύση ροδοκόκκινα 'ντυμένη
'Σ τὴν ἀγκαλιά της μέσα τὸν κρατεῖ.

Παράξενο· τὴ γῆ ὅταν ἀφήσῃ,
Φεύγει μαζῆ του κάθε ἐμορφιά·
Οἱ κάμποι, τὰ βουνὰ, ὅλη ἡ φύσι
Σκοτεινιασμένη 'μοιάζουν ζωγραφιὰ,

Καὶ μέσ' 'ς ταὶς καλαμιαὶς καὶ 'ς τὰ πλατάνια
Σὰν μαῦρο φεῖδι τρέχει τὸ νερό...
... Νυκτόνει—ἐκεῖ 'πάνω 'ς τὰ οὐράνια
Τὸ πρῶτο ἄστρο λάμπει ἀργυρό.

Ὅλης τῆς γῆς τὴν πλάσι κουρασμένη
Ἔχει σκεπάσει ὕπνου σιγαλιὰ
Κ' ἡ θάλασσα κοιμᾶται πλαγιασμένη
'Σὲ μαλακὴ κ' ὑγρὴ ἀκρογιαλιά.

Ὁ γέρω πεῦκος, ποῦ ὀρθὸς περνάει
Ὅλη τὴ νύκτα καὶ δροσιὰ βουφᾷ,
Ἀργὰ καὶ ποῦ τὰ φύλλα του κουνάει
Ὡσὰν νὰ χασμουριέτ' ἀπὸ κρυφά...

Μόνον ἡ βρύσι ἡ χαρταρίασμένη,
Ποῦ ὅλη 'μέρα λέει καὶ γελᾷ,
Κι' αὐτὴ τὴν ὥρ' ἀκόμη δὲν σωπαίνει
—'Σ τὸν ὕπνο της, θαρρεῖς, παραμιλᾷ.

Β'.

Ἡ τόση ἐρημιὰ σὲ ξεγελάει
Καὶ λές·—Ἐδῶ κοντὰ δὲν ζῇ κανείς!...
Μὰ ἔξαφνα τὴ σιωπὴ ξυπνάει
'Αντίλαλος ἀνθρωπινῆς φωνῆς,

Ἢ γαύγισμα σκυλιοῦ, ἢ πετεινάρι,
Ἢ ἀγελάδας μούγκρισμα βαρύ,
Εἴτε γιδιοῦ κ υ π ρ ὶ, εἴτε κριάρι
Μὲ τὴ χονδρὴ κ ο υ δ ο ύ ν α ποῦ φορεῖ.

. . . . . .

Κάτω ἐκεῖ μέσ' 'ς τὴν ξανθὴ κοιλάδα
Ποῦ ἔχει 'λίγη σκέπη οὐρανοῦ
Κ' ἕνα στεφάνι γύρω πρασινάδα
Τὰ δασωμένα φρύδια τοῦ βουνοῦ,

Βυθὺ, βαθὺ ἀσπρίζουνε οἱ τοῖχοι
Μικροῦ χωριοῦ—'ς τὰ μισοσκοτεινὰ
'Μοτάζουν βαρυὰ κοτρώνια ποῦ ἡ τύχη
'Εκάρφωσε ἐκεῖ παντοτεινά.

Μαῦροι, μικροὶ καπνοὶ στριφογυρίζουν
'Απάνω ἀπ' τὸ χωριὸ χωρὶς ὁρμή...
Τὴν ὥρ' αὐτὴ οἱ χωριανοὶ φουρνίζουν
Τὸ μαῦρό τους καὶ ἄζυμο ψωμί.

'Εκεῖ 'μπροστὰ 'ς φούρνους πέντε-δέκα,
'Σ τὴ λάμψι ποῦ σκορποῦνε τὰ κλαδιὰ
Ζυμόν' ἡ κόρη, ἡ μάννα, ἡ γυναῖκα·
Τριγύρω της προσμένουν τὰ παιδιὰ,

Καὶ παρεκεῖ 'ς τὴ θύρα καθισμένος
'Απ' τὴν δουλειὰ τῆς 'μέρας τὴν πολλὴ
'Ο γεωργὸς κομμένος, νυσταγμένος
'Σ τὸ χέρι ἀκουμπᾷ τὴν κεφαλή.

Γ'.

Τὴν ὥρ' αὐτὴ 'σὲ κάτασπρο λιθάρι
'Απάνω 'ς τοῦ βουνοῦ τὴν κορυφὴ
'Ανεβασμένο ἕνα παλληκάρι
Κυττάζει κάτω μὲ χαρὰ κρυφή.

Ἡ μαύρη καὶ σφιγμένη φορεσιά του,
'Ακόμα τὸ κασκέτο ποῦ φορεῖ
Τὸ στῆθός του μὲ τὰ χρυσᾶ κομπιά του
Πῶς εἶνε στρατιώτης μαρτυρεῖ.

Τὸν ἤθελ' ἡ πατρὶς—'ς τὸ κράξιμό της
'Επῆγε· ἕνα χρόνο, μῆνες τρεῖς
Μὲ τόσους ἄλλους ἦτον στρατιώτης
Καὶ τώρα τὸν ἀφίνει ἡ πατρίς.

Κ' ἔρχεται πάλι μεσ 'ς αὐτὰ τὰ δάση,
Ποῦ μὲ μακρὺ τουφέκι κυνηγοῦ
Τόσαις φοραῖς τὸν εἶδεν νὰ χαλάσῃ
Τὴ γοῦνα γληγορόποδου λαγοῦ.

Μεσ' 'ς' τὸ βαθὺ σκοτάδι γυμνασμένη
Γνωρίζει ἡ ματιά του χαρωπὴ
'Στὰ φύλλα μιᾶς ἐληᾶς μισοκρυμμένη
Τοῦ πατρικοῦ σπιτιοῦ του τὴ σκεπή.

Μεσ' τὸ χωριὸ κανεὶς δὲν τὸν προσμένει,
'Ακόμη τὸν θαρροῦν 'ς τὰ Πεζικὰ
Καὶ συλλογιέται τί χαρὰ θὰ γένῃ
Ὅταν τὸν ἰδοῦνε ἔτσι ξαφνικά.

Καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλους μὲ χωριατοπούλα
Ποῦ τρία χρόνια τώρα ἀγαπᾷ,
Τὴ λυγερὴ ἐκείνη Εὐμορφούλα*
Τὴν ἀνθισμένη κόρη τοῦ παππᾶ.

Θυμᾶται πῶς μιὰ 'μέρα 'ς τὸ χορτάρι
Τῆς ἔδωκε μονάκριβο φιλὶ
Κ ὑπόσχεσι γλυκειὰ πῶς θὰ τὴν πάρῃ
Σὰν ἔρθῃ μὲ τὴν ὥρα τὴν καλὴ

Κι' ὡρκίσθηκε κι' αὐτὴ νὰ τὸν προσμένῃ,
Καὶ ἂν τυχὸν 'ς τὴ μάχη σκοτωθῇ...
Καλλίτερα καλύγρηα νὰ γένῃ
Παρ' ἄλλον ἀπ' αὐτὸν νὰ 'πανδρευθῇ.

Καὶ τοὔχει 'πεῖ ἀκόμα, 'σὰν γυρίσῃ,
'Απὸ 'ψηλὰ γιὰ μήνυμα γλυκὸ
Μὲ τὴν μικρὴ φλογέρα του ν' ἀρχίσῃ
Ἕνα γνωστὸ σκοπὸ ἐρωτικό.

Δ'.

Γοργὰ, γοργὰ τὸ μονοπάτι παίρνει,
Κ' ἐνῶ πηδᾷ μὲ πόδια φτερωτὰ,
'Σ τὸ στόμα τὴ γλυκειὰ φλογέρα φέρνει
Κ' ἐκείνη χαρωπαῖς φωναῖς πετᾷ...

Γιὰ 'λίγο ὅλο τὸ χωριὸ ξαφνίζει
Μιὰ τέτοια μουσικὴ νυκτερινή,
Μὰ γλήγορα κι' ὁ πλειὸ κουφὸς γνωρίζει
Τῆς εὐμορφῆς φλογέρας τὴ φωνή.

* Τὸ χάριεν τοῦτο ὄνομα φέρουσι πλεῖσται ἐν τῇ ΒΔ. Εὐβοίᾳ κόραι. Γ. Δ.

. . . . . .

'Απ' ἀγκαλιὰ 'σὲ ἀγκαλιὰ ριγμένος,
Γεμάτος κ α λ ῶ ς ἦ λ θ ε ς καὶ φιλιὰ
Ἔφθασ' ὁ Πέτρος τέλος δακρυσμένος
'Εκεῖ ποῦ τὸν προσμέν' ἡ ἀγκαλιὰ

Ἡ πλειὸ θερμὴ.... 'Εκεῖ ποῦ τὸν προσμένει
Ὅλη χαρὰ κι' ἀγάπη νὰ τὸν δῇ
Μητέρα τόσους μῆνες στερημένη
Τὸ πρῶτο, τ' ἀκριβό της τὸ παιδί.

Παιδὶ καὶ μάνα λέξι δὲν μιλοῦνε,
Μὰ λένε τόσα λόγια τὰ φιλιά!...
Καλότυχοι ποῦ ξέρουν νὰ φιλοῦνε·
Τοῦ Παραδείσου ξέρουν τὴ λαλιά!...

Μὰ 'ξάφνω ὁ πατέρας του ἀνοίγει
Τὸ στόμα καὶ βαρεῖα φωνὴ κυλᾷ:
—«Σὲ ἄφησαν ἢ μήπως ἔχεις φύγει
'Απ' τὸν στρατό;... Γιὰ πρόσεξε καλά!..»

Καθένας μὲ στιγμὴ ἀνατριχιάζει
'Σ τοῦ γέρου τὴν ἰδέα τὴ φρικτὴ,
Μὰ τὸ παιδὶ 'ς τὰ μάτια τὸν κυττάζει:
—«Ποτὲ ὁ Πέτρος δὲν λιποτακτεῖ!...»

Ε'.

Τριγύρω 'σὲ μικρὴ φωτιὰ στρωμένοι
Πεντ' ἕξη φίλοι, γείτονες καλοὶ
'Ακοῦν προσεκτικοὶ καὶ θαμπωμένοι
Τὸν Πέτρο ποῦ γιὰ τόσα τοὺς μιλεῖ.

Λέει γιὰ τὴ ζωὴ ποῦχει περάσει
Εἰς τὸν στρατὸ—τὰ βάρη εἶναι πολλὰ...
Μὰ πάλι δὲν μπορεῖ καὶ νὰ ξεχάσῃ
Τῶν 'Αθηνῶν τ' ἀμέτρητα καλά.

Τὰ σπίτια τὰ 'ψηλὰ καὶ ταῖς πλατείαις,
Ταῖς ἅμαξαις ποῦ πᾶν ἐδῶ κ' ἐκεῖ,
Τὰ θέατρα, τὸν κόσμο, ταῖς κυρίαις,
Τοὺς περιπάτους καὶ τὴ μουσική...

Κι' ἄλλα—τὸν σιδηρόδρομο ἀκόμα,
Ποῦ τρέχει μὲ νερὸ καὶ μὲ φωτιά...
'Ομως αὐτὸ τοῦ λένε μ' ἕνα στόμα
Πῶς εἶνε πλειὰ ἀχώνευτη ψευτιά...

Μὲ συντροφιὰ καλὴ καὶ ὁμιλία
Ἡ μαύρη νύκτα ἄκοπα περνᾷ,
Μὰ πρέπει καὶ γιὰ λίγη εὐθυμία
Ἡ πλ ῶ σ κ α κάπου κάπου νὰ γυρνᾷ.

Τ' ἀστέρια δείχνουν ὥρα περασμένη·
'Ολοι πηγαίνουν πλειὰ νὰ κοιμηθοῦν,
Γιατ' ἔχουν τὴ σπορὰ ἀργυρισμένη
Καὶ πρέπει τὴν αὐγὴ νὰ σηκωθοῦν.

ς'.

. . . . . .

Τί εὔμορφ' εἶν' ἡ ὥρα ποῦ ἡ φύσι
'Ακόμ' ἀπὸ τὸν ὕπνο τὸ βαθὺ
Δὲν ἔχει λὲς καλὰ καλὰ ξυπνήσει
Εἴτε βαριέται καὶ νὰ σηκωθῇ!...

'Απὸ τὰ τόσα ἄστρα, ἓν ἀστέρι
Μένει, ὁ λαμπερὸς Αὐγερινός,
Καὶ κάτω 'ς τῆς ἀνατολῆς τὰ μέρη
'Αρχίζει νὰ χρυσόνῃ ὁ οὐρανός.

Σὰν κόρη 'ντροπαλὴ, ποῦ πλαγιασμένη
Ψιλὸ σενδόνι ἀπάνω της κρατεῖ
Μολὰζ' ἡ μικρὴ κοιλάδα σκεπασμένη
Μὲ καταχνιὰ κατάσπρη 'σὰν χαρτί.

Ἡ θάλασσα ἀρχίζει νὰ σαλεύῃ
'Σ τὰ πρῶτα, πρῶτα χάδια τοῦ Βορριᾶ...
Τὸ κῦμα ὁλοένα ζωντανεύει
Καὶ χίλιαις γλώσσαις γλείφουν τὴ στεριά.

'Απὸ τὸ πρῶτο χάραγμα πετοῦνε
Εἴτε 'ς τὰ στήθη βόσκουνε τῆς γῆς
Μικροὶ κορυδαλοὶ ποῦ τραγουδοῦνε
Τὸ πρῶτο τραγουδάκι τῆς αὐγῆς.

Ζ'.

Πρὶν φέξῃ ὅλο τὸ χωριὸ ξυπνάει
Καὶ δίχως ταραχὴ, δίχως μιλιὰ
Καθένας ἑτοιμάζεται νὰ πάῃ
'Σ τὴν καθημερινή του τὴ δουλειά.

'Ο γεωργὸς πηγαίνει 'ς τὸ χωράφι,
Τὰ πρόβατα τὰ βόσκουν τὰ παιδιὰ
Καὶ ἡ γυναῖκα πλένει, νέθει, βάφει
Μὲ τὸ μωρό της μέσα 'ς τὴν ποδιά.

'Ο Πέτρος ἀπ' τὴν νύχτα ἔχει 'ξυπνήσει,
Τὸ στῆθός του γλυκὰ καρδιοκτυπᾷ...
Πότε νὰ ἰδῇ καὶ νὰ 'ξαναφιλήσῃ
'Εκείνη ποῦ τρεῖς χρόνους ἀγαπᾷ,

"Οπου κι' ἂν ἦνε τόρα θὰ περάσῃ·
Τὴ στάμνα θὰ κρατῇ 'ς τὴν κεφαλή,
Καὶ θὰ τὸν δῇ καὶ θὰ χαμογελάσῃ
Πάντα γλυκειὰ καὶ πάντα 'ντροπαλή...

Μὰ ξάφνω ἡ θωριά του κιτρινίζει
Τοῦ κόβετ' ἡ πνοὴ καὶ ἡ 'μιλιά...
Χριστέ! Τὴν Εὐμορφούλα ἀντικρύζει
Μ' ἕνα μικρὸ παιδὶ 'ς τὴν ἀγκαλιά.

'Απὸ τὸ ἄλλο μέρος γυρισμένη
Κάνει πῶς τάχα δὲν τὸν ἔχει 'δεῖ...

'Η ἀσπλαγχνη! ἀντὶ νὰ τὸν προσμένῃ
'Πανδρεύθηκε... καὶ ἔχει καὶ παιδί!!

Γεωργιος Δροσινης.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Συναντῶνται δύο καθ' ὁδὸν, οἱ ὁποῖοι τὰ ἔχουν *χαλασμένα*, καὶ σταματῶσι προσβλέποντες ὁ εἷς τὸν ἄλλον ὡς πετεινάρια.

— Ἄθλιε!

— 'Ελεεινέ!

'Ο εἷς τῶν δύο φέρει χονδρὴν ῥάβδον.

— Ἄφησε τὸ *μπαστούνι* κάτω, ἄνανδρε, καὶ τότε βλέπεις τί σοῦ κάνω; λέγει ὁ ἄλλος.

'Ο γενναῖος φίλος παραιτεῖ κατὰ γῆς τὴν ῥάβδον του.

'Εν τῷ ἅμα ἁρπάζει αὐτὴν ὁ ἄλλος καὶ καταφέρων δυνατὰ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἡλιθίου,

— Αἴ! δὲν 'ς τό 'πα πῶς θὰ ἰδῇς· νά, λοιπόν, λάβε τῆς, νὰ μὲ θυμᾶσαι.

* * *

'Η κυρία πρὸς τὸν ὑπηρέτην.

— Γιάννη, κύτταξε ἐδῶ, αὐτὴ ἡ γωνιὰ εἶνε γεμάτη σκόνη.

'Ο Γιάννης, ποιῶν χειρονομίαν ἀπελπιστικήν·

— Ὦ! μ' αὐτὸ εἶνε τρομερὸν πρᾶγμα μὲ τ' ἀφεντικά μας! παντοῦ πρέπει νὰ ἔχουν τὸ 'μάτι τους. Ἂν κ' ἐμεῖς ἐκάναμε τὸ ἴδιο, τότε δὲν θὰ τελειόναμε ποτέ!

* * *

Μεταξὺ ἰατροῦ καὶ ἀσθενοῦς.

— 'Εσιμήθης ἀπόψε;

— Δὲν ἔκλεισα 'μάτι, γιατρέ.

— Πολὺ κακόν· ὁ ὕπνος εἶνε ὁ εὐεργετικώτερος φίλος τοῦ ἀνθρώπου καὶ μάλιστα τῶν ἀσθενῶν.

— Εἶνε κι' αὐτὸς φίλος 'σὰν τοὺς ἄλλους, γιατρέ· σᾶς ἀφίνει ἀκριβῶς εἰς τὴν στιγμὴν ὁποῦ ἔχετε μεγαλειτέραν ἀνάγκην αὐτοῦ.

* * *

'Εκ τοῦ λευκώματος κυρίας *τριακονταπενταετοῦς*.

Τὸ κάλλος τῶν γυναικῶν εἶνε ὡς τὸ τῶν ῥόδων· φθάνει εἰς τὴν μεγαλειτέραν ἀκμήν του καθ' ἣν στιγμὴν πρόκειται νὰ ἐξανθήσῃ.

* * *

Ἡ μήτηρ.—Μὰ, Γιάγκο, πάλιν τὰ ἴδια ἤρχισες; Τὴν περασμένην ἑβδομάδα μὲ ἔκαμες νὰ χαρῶ τόσο ποῦ ἤσουν ὁ πρῶτος εἰς τὴν τάξιν σου, καὶ τώρα πάλιν μοῦ λέγει ὁ δάσκαλός σου πῶς ἔμεινες πολὺ 'πίσω.

— Μὰ 'ξέρεις, μαμᾶ μου, εἶνε κι' ἄλλαις μητέρες ποῦ θέλουν νὰ χαροῦν κι' αὐταῖς, νὰ εἶνε τὰ παιδιά τους πρῶτα.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

'Ο ἀποθανὼν πρόεδρος τῆς 'Αμερικῆς Γκάρφηλδ, χρησιμοποιῶν τὰς ὥρας τῆς σχολῆς αὐτοῦ, εἶχε συντάξει ἄλλοτε μικρὸν τόμον Γνωμῶν καὶ ἀποφθεγμάτων, ὅστις ἐδημοσιεύθη ἐν Φιλαδελφείᾳ. Τῆς συλλογῆς ταύτης ἀποσπάσματά τινα εὑρίσκομεν ἐν εὐρωπαϊκῇ ἐφημερίδι, ἐξ ὧν παραθέτομεν τὰ ἑπόμενα·

Προτιμότερον νὰ ὑποκύψῃ τις ἐμμένων ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ δικαίου, ἢ νὰ θριαμβεύσῃ διὰ τῆς ἀδικίας.

— Σκληρὸν πρᾶγμα εἶνε ἡ πενία, ὡς ἐξ ἰδίας πείρας γινώσκω· ἀλλὰ διὰ πάντα νέον ὠφέλιμον εἶνε πάντοτε νὰ ῥιφθῇ μόνος εἰς τὸ κοινωνικὸν πέλαγος, ὑποκείμενος εἴτε νὰ βυθισθῇ εἴτε νὰ μάθῃ νὰ κολυμβᾷ μόνος. Τὸ κατ' ἐμὲ οὐδένα ἐγνώρισα ἄνθρωπον ἀξίζοντα νὰ σωθῇ ὑπ' ἄλλου.

— Ἐὰν ἡ μεγάλη φιλοπονία δὲν ἀποτελεῖ τὴν εὐφυΐαν, ἀναπληροῖ ὅμως αὐτὴν κάλλιστα.

— 'Εκ πάντων τῶν πραγμάτων τὸ μάλιστα ἄξιον θαυμασμοῦ καὶ ἐγκωμίων εἶνε ὁ βίος τοῦ ἐντίμου ἀνθρώπου· ἔντιμος δὲ ἄνθρωπος εἶνε ὁ τολμῶν νὰ προσβλέψῃ τὸν διάβολον κατὰ πρόσω-

πον, καὶ ἔχων τὸ θάρρος νὰ τῷ εἴπῃ· «Εἶσαι ὁ διάβολος».

—

*** Ἡ ἔξις διενεργεῖ ἀκουσίως καὶ ἄνευ κόπου· ἐννοοῦμεν δὲ τὴν δύναμιν αὐτῆς μόνον ὅταν προσπαθῶμεν νὰ τὴν ἀποβάλωμεν. Φαίνεται κατ'ἀρχὰς λεπτὴ ὡς νῆμα ἀράχνης, ἀλλ' ἀφοῦ ριζώσῃ, κρατεῖ ἡμᾶς ὡς σιδηρᾶ ἅλυσις.

*** Οἱ ψευδεῖς φίλοι ὁμοιάζουσι πρὸς τοὺς ἀμαξηλάτας, τοὺς ὁποίους εὑρίσκει τις πάντοτε εἰς τὴν θέσιν των ἐφ' ὅσον ὁ ἥλιος λάμπει, καὶ οἵτινες γίνονται ἄφαντοι ἅμα τὸν αἴθριον οὐρανὸν καλύψῃ θύελλα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

*** Τὴν ἑπομένην βιογραφικὴν σημείωσιν περὶ τῆς ἄρτι ἀποθανούσης ἡρωϊκῆς συζύγου τοῦ ἀειμνήστου ναυάρχου Κανάρη ἐδημοσίευσεν ἡ «Παλιγγενεσία»·

«Ἡ μακαρῖτις *Δέσποινα Κανάρη* διεκρίνετο ἐπὶ χριστιανικαῖς καὶ ἐθνικαῖς ἀρεταῖς, δι'ὧν καὶ μόνων ἡ ἡρωὶς ἐκείνη γενεὰ ἀνέστησε τὴν πατρίδα. Μεθ' ὑπερηφανείας προέπεμπε τὸν σύζυγον νὰ πυρποληῇ τὰ τουρκικὰ σκάφη, καὶ αὐτὴ ἐμερίμνα περὶ τῶν τέκνων. Ὅταν δὲ τὰ ἡρωϊκὰ Ψαρὰ προσερέρθησαν ὁλοκαύτωμα εἰς τὸν βωμὸν τῆς πατρίδος, ἐν μέσῳ τῆς συγχύσεως, τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ σιδήρου ἡ Δέσποινα Κανάρη, εἰ καὶ ἔγγυος, λαβοῦσα τὰ δύο τέκνα αὐτῆς ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν, διότι ἦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἀρίστη κολυμβήτρια, καὶ ἔσωσε ταῦτα σωθεῖσα καὶ αὐτὴ ἐν τῇ λέμβῳ τοῦ πενθεροῦ της. Μετριόφρων ὡς πᾶσαι αἱ γυναῖκες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δὲν ἐξεπλήττετο ὑπὸ τῆς δόξης τῶν τιμῶν καὶ τῶν ἀξιωμάτων, δι' ὧν ἡ πατρὶς περιέβαλλε τὸν σύζυγον, ἀλλ' ἐνησχολεῖτο εἰς τὴν ἑλληνικήν, χριστιανικὴν καὶ ἐπιμελημένην ἀγωγὴν τῶν ἑαυτῆς τέκνων, ἵνα δειχθῶσιν ἄξια τοῦ πατρός των.

*** Ὁ Ἱερώνυμος Λὸιμ ἀφηγεῖται, ἐν τῷ **Pester Lloyd**, τὸ ἑπόμενον περίεργον ἀνέκδοτον ἐκ τοῦ βίου τοῦ θανόντος βαρώνου Ἰακώβου Ρότσχιλδ. Ὁ διάσημος ζωγράφος Εὐγένιος Δελακρουὰ ἐδείπνει ποτὲ παρὰ τῷ βαρώνῳ Ρότσχιλδ, καθ' ὅλον δὲ τὸν χρόνον τοῦ δείπνου παρετήρει μετὰ τοσαύτης προσοχῆς τὸ πρόσωπον τοῦ οἰκοδεσπότου, μὴ ἀποσπῶν οὐδὲ πρὸς στιγμὴν ἐκ τούτου τὰ βλέμματα, ὥστε παραξενευθεὶς ὁ Ρότσχιλδ ἐζήτησε νὰ μάθῃ παρὰ τοῦ καλλιτέχνου τὸν λόγον. Ὁ Δελακρουὰ ἀπήντησεν, ὅτι ἀπὸ καιροῦ ζητεῖ ἐν Παρισίοις ματαίως νὰ εὕρῃ κατάλληλον πρότυπον μορφῆς ἐπαίτου, ἣν σκοπεῖ ν' ἀπεικονίσῃ ἐν τῷ νεωτάτῳ αὐτοῦ πίνακι, καὶ νῦν ἀνεκάλυψεν, ὅτι παραδόξως ὁ Κροῖσος ἐκεῖνος ἔχει τὴν ἁρμόζουσαν εἰς ἐπαίτην κεφαλήν, ὡς φαντάζεται τὸ πρᾶγμα ὁ καλλιτέχνης. Τί κρῖμα δὲ, προσέθηκεν ὁ Δελακρουὰ, ἀφ' οὗ ὁ κύριος βαρῶνος δὲν εἶνε ἐπαίτης, νὰ μὴ εἶνε τοὐλάχιστον μίσθιον πρότυπον ζωγράφων. Ὁ Ρότσχιλδ ἀπήντησεν, ὅτι εὐχαρίστως πάντοτε ὑποβάλλεται εἰς οἱανδήποτε θυσίαν ὑπὲρ τῆς τέχνης, ὅθεν εἶνε πρόθυμος νὰ μεταβαίνῃ εἰς τὸ ἐργαστήριον αὐτοῦ, ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς πρότυπον τοῦ ἐπαίτου. Εἶπε καὶ ἐξετέλεσε τὴν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ. Ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ, ὁ Δελακρουὰ περιέβαλεν αὐτὸν διὰ καταλλήλου χιτῶνος, τῷ ἔδωκεν εἰς τὴν χεῖρα μίαν βακτηρίαν, καὶ ἐτοποθέτησεν αὐτὸν οὕτως, ὥστε νὰ φαίνεται ἀναπαυόμενος ἐπὶ τῶν βαθμίδων ῥωμαϊκοῦ ναοῦ. Νέος τις καλλιτέχνης, φίλος καὶ μαθητὴς τοῦ μεγάλου ζωγράφου, ὅστις μόνος εἶχεν ἐλευθέραν εἴσοδον εἰς τὸ ἐργαστήριον, ἅμα εἰσελθών, ἐξεπλάγη ἐπὶ τῷ θεάματι, καὶ συνεχάρη τῷ διδασκάλῳ, εὑρόντι τέλος τὸ ἀπὸ πολλοῦ ἐπὶ ματαίῳ ζητούμενον πρότυπον. Ὑποθέτων δὲ, ὅτι ἐνώπιόν του εἶχε δυστυχῆ τινα τῶν ὁδῶν, ἔθεσε κρύφα εἰς τὴν χεῖρα τοῦ ἀκινήτου καθημένου ἓν εἰκοσάφραγκον. Ὁ Ρότσχιλδ ηὐχαρίστησε διὰ τοῦ βλέμματος καὶ ἐκράτησε τὸ νόμισμα. Ἀμέσως ὅμως μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ νέου, ἐζήτησε παρὰ τοῦ Δελακρουὰ πληροφορίας περὶ αὐτοῦ. Ἔμαθε δὲ, ὅτι ὁ νέος ἐκεῖνος ἦτο σχεδὸν ἄπορος, ἐπορίζετο δὲ τὰ πρὸς τὸ ζῆν διδάσκων κατ' οἶκον ζωγραφικὴν, ἐπειδὴ δὲ εἶχε πολλὴν ἱκανότητα θὰνεδεικνύετο ταχέως, ἂν μὴ ἠμποδίζετο ἐκ τῆς ἐλλείψεως πόρων. Ὁ Ρότσχιλδ ἐσημείωσε τὸ ὄνομα καὶ τὴν διεύθυνσιν, καὶ μετ' οὐ πολὺ ὁ νέος ἔλαβεν ἐπιστολὴν, λέγουσαν, ὅτι ἡ ἐλεημοσύνη φέρει τόκους, ὅτι οἱ τόκοι τοῦ ὑπ' αὐτοῦ εὐσπλάγχνως δοθέντος εἰκοσαφράγκου εὑρέθησαν κατὰ τύχην ἐν τῷ ταμείῳ τοῦ Ρότσχιλδ, ὁπόθεν δύναται νὰ τοὺς λάβῃ, συμποσουμένους εἰς 10,000 φράγκων.

*** Ἐν Βερολίνῳ φιλάνθρωποί τινες συνέλαβον τὴν ἰδέαν ἀπό τινων ἐτῶν νὰ συλλέγωσι τὰ ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ τοῖς δημοσίοις μέρεσι ῥιπτόμενα λείψανα τῶν σιγάρων, ἅτινα μεταβαλλόμενα αὖθις εἰς καπνὸν, προμηθεύουσι κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους χρηματικὴν ποσότητα ἀρκούντως σπουδαίαν καὶ ἱκανὴν, ὅπως δι' αὐτῆς προσφέρωσι δῶρα τῶν Χριστουγέννων εἰς ἑκατοστύας ὀρφανῶν καὶ ἀπόρων παίδων. Τὸ ὡραῖον τοῦτο παράδειγμα εὗρε καὶ ἀλλαχοῦ μιμητὰς, πρὸ πάντων δὲ ἐν ταῖς παραρρήνιαις ἐπαρχίαις, ἔνθα εἰς δέκα ὀκτὼ πόλεις ἱδρύθησαν ἤδη ἑταιρίαι συλλεκτῶν τῶν τοιούτων σιγάρων. Ἐσχάτως ἀντιπρόσωποι τῶν Ἑταιριῶν τούτων συνεκρότησαν ἐν Βόννῃ συνέδριον, ἐν ᾧ ἐξηκριβώθη, ὅτι τὸ παρελθὸν ἔτος ὁ τοιουτοτρόπως συλλεχθεὶς καπνὸς παρήγαγε ποσὸν ἄνω τῶν τριάκοντα ἓξ χιλιάδων φράγκων, ἅτινα ἐχρησίμευσαν, ὅπως φέρωσι τὴν χαρὰν καὶ εὐφροσύνην κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Νικολάου καὶ τῶν Χριστουγέννων εἰς δύο χιλιάδας τριακοσίους παῖδας ἀποκλήρους τῆς Τύχης.

*** Κατὰ τὴν ὥραν ταύτην ἐνεργοῦνται περιεργάζεται δοκιμαὶ παρὰ πολλοῖς στρατιωτικοῖς σώμασι τῆς Ρωσσίας διὰ κυνῶν εἰδικῶς γυμναζομένων ὅπως χρησιμεύωσιν ὡς βοηθοὶ τῶν σκοπῶν ἐν ταῖς ἐμπροσθοφυλακαῖς. Τὰ πειράματα ταῦτα ἐκτελοῦνται διὰ πέντε διαφόρων γενῶν, ἐξ ὧν ὁ λυκόσκυλλος τοῦ Οὐράλ φαίνεται μέλλων νὰ ἀναδειχθῇ ὁ καταλληλότερος. Πρόκειται κυρίως νὰ ἐπιτευχθῇ, ὅπως ὁ κύων ἀφίνῃ ἐλαφρὸν γρυσμὸν ἀντὶ ἰσχυρᾶς ὑλακῆς, ἵνα μὴ διεγείρωσιν ἀλλήλους καὶ προστρέχουσι πρὸς τὰς φωνάς. Πλὴν δὲ τούτου διδάσκουσι τὸν κύνα τὴν ἔρευναν τοῦ ἐδάφους ἐν δεδομένῳ σημείῳ καὶ καθ' ὡρισμένην διεύθυνσιν. Ἐπανερχόμενος ὀφείλει διὰ τῆς ἡσύχου ἢ ἀνησύχου στάσεώς του νὰ σημάνῃ τὴν παρουσίαν ἢ ἀπουσίαν τοῦ ἐχθροῦ. Ἕκαστος κύων φέρει αὔξοντα ἀριθμὸν καὶ περιλαίμιον ἀδιάβροχον, δυνάμενον ἐν ἀνάγκῃ νὰ περικλείσῃ ἔγγραφα. Οὕτω ἕκαστον σύνταγμα θὰ ἔχῃ τοὺς ἐπικούρους αὐτοῦ κύνας.

*** Μεγάλη φάλαινα, γράφει ἡ *Σημαία* τοῦ Λονδίνου, ἐξοκείλασα πρό τινων ἡμερῶν παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς νήσου Walls, μιᾶς τῶν Ὀρκάδων νήσων, ὑπῆρξεν ἡ ἡρωὶς μοναδικοῦ ἐπεισοδίου. Ἡ φάλαινα ἠδυνάτει ν' ἀπομακρυνθῇ τῆς ξηρᾶς καὶ ἀνακτήσῃ τὸ πέλαγος, πάντες δὲ οἱ κάτοικοι τῆς νήσου, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδία προσέδραμον εἰς τὸ μέρος, ἔνθα τὸ θαλάσσιον τέρας ἠγωνία μὴ δυνάμενον νὰ ἐξέλθῃ τῆς σκληρᾶς αὐτοῦ θέσεως, οἱ μὲν ὡπλισμένοι διὰ μαχαιρῶν καὶ περονῶν, οἱ δὲ δι' ὅπλων ἔτι μᾶλλον πρωτοτύπων. Πάντες οὗτοι προσήγγισαν πρὸς τὸ θαλάσσιον κῆτος ἔβριψαν ἐπ' αὐτοῦ τοὺς κάμακάς των καὶ κατέσχισαν τὰς σάρκας του, μέχρις οὗ ἐπείσθησαν ὅτι ἡ ζωὴ ἐσβέσθη τέλεον ἐν αὐτῷ. Ἀκολούθως ἔφεραν σχοινία, δι' ὧν περιέδεσαν τὸ σῶμά του, λέμβοι δὲ ἤρξαντο νὰ ῥυμουλκῶσιν αὐτὸ πρὸς τὸν λιμένα. Ἀλλ'ἐπελθούσης πλημμυρίδος, ἡ φάλαινα εὑρέθη αὖθις πλέουσα, καθ' ἣν δὲ στιγμὴν αἱ λέμβοι θριαμβευτικῶς ἐῤῥυμούλκουν τὴν ἀνέλπιστον αὐτῶν λείαν, ἡ φάλαινα ἐπανῆλθεν αἴφνης εἰς τὴν ζωὴν καὶ ἤρξατο νηχομένη μεθ' ἱκανῆς δυνάμεως ὅπως παρασύρῃ πάσας τὰς λέμβους εἰς τὸν βαθυδίνην ὠκεανόν. Οὕτω δὲ τὰς ἐῤῥυμούλκησε καὶ αὐτὴ μέχρις ἀποστάσεως πλέον τῶν τριῶν μιλλίων. Οἱ ἁλιεῖς μόλις ἠδυνήθησαν νὰ κόψωσι τὰ σχοινία καὶ νὰ φύγωσι!

*** Γνωστὸν ὅτι ζῶα τινὰ ἔχουσιν ἐμφύτως γνῶσιν τῆς διακρίσεως τοῦ χρόνου. Αἱ γαλαῖ γινώσκουσι τὴν ὥραν τοῦ γεύματος, ἐν δὲ τῇ ἐξοχῇ οἱ κύνες ἐπίστανται τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος, καθ' ἣν σί κρεωπῶλαι σφάζουσι τὰ κτήνη των. Ὡσαύτως παρετηρήθη ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν ἐν Βερολίνῳ, ὅτι μόνον κατὰ τὴν 23 Αὐγούστου ἑκάστου ἔτους οἱ τῆς πόλεως ταύτης καὶ τῶν πέριξ πελαργοὶ συναθροίζονται, ὅπως ἐπαναλάβωσι τὴν πρὸς τὴν Αἴγυπτον ἄγουσαν, οὐδέποτε δὲ ὤρθησαν ἐπανελθόντες πρὸ τῆς 23 Μαρτίου.

*** Ἡ ἁλιεία τῶν *ἀρεγγῶν*, τῶν γνωστοτάτων παρ' ἡμῖν τεταριχευμένων ἰχθύων, γίνεται ἐν τοῖς ὕδασι τῆς μεγάλης Βρεταννίας, κατὰ δὲ τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπῆρξεν ἀρθονωτάτη. Ἐν Σκωτίᾳ πρὸ πάντων ἡ μεγάλη αὕτη ἐθνικὴ βιομηχανία ηὐξήθη σημαντικῶς.

Ἐὰν πιστεύσωμεν τὰς στατιστικὰς πληροφορίας τοῦ κλάδου τῆς ἁλιείας ταύτης, πληροφορίας ἀνατρεχούσας μέχρι τοῦ 1809, ἡ βιομηχανία αὕτη δὲν ἔπαυσε προκόπτουσα καὶ αὐξανομένη, ὁ δὲ ἀπολογισμὸς τῆς τελευταίας παραγωγῆς δεικνύει ὅτι ἡ κατὰ τὸ 1880 ἁλιευθεῖσα ποσότης *ἀρεγγῶν* ὑπερβαίνει πάντα τὰ προηγούμενα ἔτη, καθόσον ἀνέρχεται εἰς πλέον τῶν 1,473,600 βαρελίων.

Τῷ 1868 ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τὴν εἰρημένην ἁλιείαν ὑπηρετησάντων πλοιαρίων ἀνῆλθεν εἰς 389, ἐνῷ τῷ 1880 ηὐξήθη μέχρις 789. Κατὰ τὸ αὐτὸ δὲ χρονικὸν διάστημα ἡ ὁλικὴ ἀξία τῆς ἐξαγωγῆς ἀπὸ 105,606 λιρῶν στερλινῶν ἔρθασεν εἰς 312,725.

*** Μέλος τι τῆς ἐν Παρισίοις πρακτικῆς Σχολῆς τοῦ ἐγκλιματισμοῦ ἀνεκάλυψεν εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Ἀφρικῆς νέον τι ἔντομον, εἶδος ἀράχνης, ὅπερ δύναται εὐκόλως νὰ ἐγκλιματισθῇ ἐν Εὐρώπῃ, παράγει δὲ ἀντὶ τοῦ συνήθους ἱστοῦ μέταξαν κιτρίνου χρώματος, ἰσχυρὰν καὶ ἱκανῆς ἐκτάσεως. Τοῦ ὑφάσματος τούτου ὁ ἐν λόγῳ περιηγητὴς ἐκόμισε δείγματα εἰς Γαλλίαν, ἅτινα ὑπεβλήθησαν πρὸς ἐξέτασιν εἰς τὸ Ἐμπορικὸν Ἐπιμελητήριον τῆς συντεχνίας τῶν μεταξεμπόρων τῆς Λυών. Τὸ ἀνακαλυφθὲν ἔντομον δύναται νὰ παράγῃ καθ' ἑβδομάδα ποσὸν ὅσον ἑνὸς κουκουλίου τοῦ κοινοῦ μεταξοσκώληκος.

*** Ἡ ἐπιστολὴ, ἣν ὁ ἐν Βιέννῃ πρεσβευτὴς τῆς Σινικῆς **Li-Fong-Pao** ἐνεχείρισεν ἄρτι τῷ αὐτοκράτορι Φραγκίσκῳ Ἰωσὴφ, ἐξ ὀνόματος τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ Οὐρανίου Κράτους, εἶνε ἐγκεχαραγμένη ἐπὶ τεμαχίου πυκνῆς κιτρίνης μετάξης. Τὸ περίεργον τοῦτο ἔγγραφον συνετάχθη ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας τῶν λογίων (**Hanli**). Δὲν φέρει ὑπογραφὴν, ἀλλ' εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας εἶνε ἐντετυπωμένη ἡ αὐτοκρατορικὴ σφραγὶς μὲ τὰς λέξεις: **Ta Tzing, Houang-Li, Hou Pao.** (Δυναστεία τῶν Τζίγκ — Ὁ οὐράνιος αὐτοκράτωρ — σφραγὶς αὐτοκρατορική).

Τὸ ὄνομα Αὐστρία γέγραπται διὰ τῶν λέξεων **Aou Guo**, τῷ δὲ αὐτοκράτορι Φραγκίσκῳ Ἰωσὴφ δίδουσι τὸν τίτλον τοῦ **Houang-Li**, ἢ οὐρανίου ἡγεμόνος, ἐνῷ ἐν τῇ γενικῇ ἐθιμοτυπίᾳ περὶ τὰς τελετὰς ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας χαρακτηρίζεται ὡς **Guo-Van**, ἤτοι ἡγέτης τοῦ λαοῦ.

*** Ἡμέραν τινὰ νεανίας τις παρουσιάζεται εἰς τὸν Διδερὼ φέρων αὐτῷ φάκελλον. Ὁ μέγας φιλόσοφος ἀποσφραγίζει αὐτὸν καὶ βλέπει ὅτι ἦτο αἰσχρὸς λίβελλος, ἐν ᾧ ἐξυβρίζετο διὰ τοῦ βδελυρωτέρου τρόπου.

— Πρὸς τίνα σκοπὸν μοὶ ἔφερες νὰ ἀναγνώσω αὐτὰς τὰς ἀηδίας; ἠρώτησε.

— Ἀποθνήσκω τῆς πείνης καὶ ἐνόμισα ὅτι θὰ μοῦ δώσητε ποσόν τι διὰ νὰ μὴ τὰ δημοσιεύσω.

— Κακὸν λογαριασμὸν ἔκαμες, ἀπεκρίθη ὁ Διδερώ. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ δουκὸς τῆς Αὐρηλίας, ὁ ὁποῖος εἶνε πολὺ θρησκόληπτος, μὲ ἀποστρέφεται. Ἀφιέρωσέ του τὸν λίβελλόν σου, καὶ ἐκεῖνος θὰ σὲ ἀνταμείψῃ καλά.

— Ἀλλὰ δὲν εἰμπορῶ νὰ γράψω τὸ ἀφιερωτικὸν ποίημα.

Ὁ Διδερὼ καθήσας ἔγραψε τὴν ἀφιέρωσιν καὶ τὴν ἔδωκεν εἰς τὸν νέον, ὅστις οὕτω κατώρθωσε νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ δουκὸς εἰκοσιπέντε λουδοβίκεια.

∾ Ἡ ἀγγλικὴ ἀστυνομία ἔχει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῆς 10,943 ἄτομα, ἐξ ὧν 9,393 εἶνε οἱ κυρίως ἀστυνομικοὶ κλητῆρες. Κατὰ τὸ 1880 κατεσκευάσθησαν 24,945 νέαι οἰκίαι, νέαι δὲ ὁδοὶ καὶ πλατεῖαι ἠνεώχθησαν μήκους 115 χιλιομέτρων. Καθ' ὅλον τὸ ἔτος συνελήφθησαν 79,490 ἄτομα, ἐξ ὧν 53,099 κατεδικάσθησαν. 28,915 οἰκίαι εὑρέθησαν ἀνοικταὶ ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας τὴν νύκτα, αἱ δὲ ἐν αὐταῖς γενόμεναι κλοπαὶ ἀνέρχονται εἰς 2,789. 10,860 παιδία ἀμφοτέρων τῶν φύλων καὶ 3,338 ἄτομα ἐδηλώθησαν ὡς ἀπολεσθέντα. Ἐκ τούτων 15 παιδία καὶ 115 ἄτομα οὐδαμῶς ἀνευρέθησαν. Εἰς τὸ γραφεῖον τῶν ἀνευρισκομένων πραγμάτων κατετέθησαν ἀντικείμενα ἀξίας 550,000 φράγκων.

Εις Αναγνωστης.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Ἐκλογὴ τροφοῦ·

Διὰ νὰ εἶνε ἡ τροφὸς κατάλληλος πρὸς γαλούχησιν πρέπει νὰ συνενοῖ ἐν αὐτῇ τὰς ἑξῆς ἀρετάς·

1) *Νὰ εἶνε νέα*, τουτέστιν 20—25 ἐτῶν. Μὴ ἐκλέγετε τροφὸν ὑπερβαίνουσαν τὸ 30 ἔτος.

2) *Νὰ εἶνε ὑγιὴς καὶ νὰ ἐγεννήθη ἐκ γονέων ὑγιῶν*, ὅρος ἀπαραίτητος, ὅπως ἀποφύγωμεν τὰς μολυσματικὰς ἢ κληρονομικὰς νόσους, τὰς ὁποίας δυνατὸν νὰ μεταδώσῃ πᾶσα τροφὸς διὰ τοῦ γαλουχισμοῦ.

3) *Οἱ μὲν μαστοὶ νὰ ὦσι καλῶς ἀνεπτυγμένοι, ἡ δὲ θηλὴ καλῶς ἐσχηματισμένη.*—Ὁ ὄγκος τοῦ στήθους δὲν μᾶς ἐγγυᾶται πάντοτε περὶ τῆς ἀφθονίας τοῦ γάλακτος. Αὕτη ἀνταποκρίνεται πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ μαστικοῦ ἀδένος, ὅστις εἰς τὰς μελαγχροινὰς εἶνε μᾶλλον ἀνεπτυγμένος ἢ εἰς τὰς ξανθάς· τούτου δ' ἕνεκα αἱ πρῶται εἶνε ἐν γένει ἄριστοι τροφοί· τὸ γάλα των εἶνε καὶ θρεπτικώτερον καὶ ἀφθονώτερον.— Ἀποφεύγετε γυναῖκα, ἧς τὸ στῆθος φέρει οὐλὰς, διότι αὗται ὑπεμφαίνουσιν ὅτι τὸ μέλος τοῦτο τοῦ σώματος ὑπῆρξέ ποτε ἕδρα νοσημάτων.

4) *Νὰ ἔχῃ καλοὺς ὀδόντας καὶ ἀναπνοὴν γλυκεῖαν.*—Βεβλαμμένοι ὀδόντες ἀλλοιοῦσι τὴν ὑγείαν ἕνεκα τῶν σφοδρῶν ἀλγηδόνων, τὰς ὁποίας προξενοῦσιν. Ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ ἡ μάσσησις γίνεται ἀτελὴς, καὶ ἡ πέψις ἑπομένως ἐπιπονωτέρα.— Ἡ κάκοδμος ἀναπνοὴ προέρχεται συνήθως, ὡς καὶ ἡ σῆψις, ἐκ χρονίας στηθικῆς ἢ πεπτικῆς νόσου. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν τὸ παιδίον θὰ ἀναπνέῃ διηνεκῶς ἀέρα διεφθαρμένον, εἰς τὴν δευτέραν δὲ, πῶς γυνὴ, δυσκόλως πέπτουσα, θὰ ἔχῃ ἱκανὴν ζωϊκὴν δύναμιν ὅπως θρέψῃ ἓν ἕτερον ὄν, τοῦ ὁποίου ὁ στόμαχος εὑρίσκεται σχεδὸν πάντοτε ἐν ἐνεργείᾳ;

5) *Τὸ γάλα της νὰ μὴ εἶνε πλέον τῶν 4 ἢ 5 μηνῶν.*—Γάλα ἓξ μηνῶν εἶνε ἤδη παλαιὸν, διότι ὅταν τὸ βρέφος ἔχῃ ἡλικίαν ἑνὸς ἔτους, τὸ γάλα θὰ εἶνε 18 μηνῶν.

6) *Ἡ τῆς τροφοῦ κατοικία νὰ εἶνε ὑγιεινὴ, ἰδίως καλῶς ἀεριζομένη καὶ εἰς καλὴν θέσιν κειμένη.* Τοῦτο ἔχει μεγίστην σπουδαιότητα. Τὸ βρέφος εἶνε ἁβρὸν φυτὸν, τὸ ὁποῖον μαραίνεται ὅταν στερηθῇ τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ ἡλίου.

7) *Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἠθικὴν τῆς τροφοῦ κατάστασιν*, αὕτη ἔχει μεγίστην ἐπήρειαν ἐπί τε τῆς ὑγείας καὶ ἐπὶ τοῦ μετὰ ταῦτα χαρακτῆρος τοῦ παιδὸς, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει πάντοτε νὰ ἐξετάζωμεν ἐὰν τὰ ἤθη της εἶνε καθαρὰ, ἐὰν δὲν εἶνε ἔκδοτος εἰς τὴν ὀργὴν ἢ εἰς τὴν φιλοποσίαν. Ἐκτὸς τοῦ ὅτι τὰ ἐλαττώματα ταῦτα μεταδίδονται διὰ τῆς γαλουχήσεως, ὑπάρχουσι πλεῖστα παραδείγματα παιδίων ἀποθανόντων ἐκ σπασμῶν, διότι εἶχον πίει τὸ γάλα τροφοῦ ἐν καταστάσει μέθης διατελούσης, ἢ πρὸ ὀλίγων στιγμῶν εἰς βιαίαν ὀργὴν περιπεσούσης[1]. Ἀνάγκη πρὸς τούτοις ἵνα ἡ τροφὸς ᾖ φαιδροῦ καὶ εὐθύμου χαρακτῆρος. Ὁ σύζυγός της ἀπαιτεῖται ἵνα καὶ αὐτὸς ᾖ ὑγιής. Ἡ ὑπὸ τὸ κράτος μελαγχολίας, ἀνυπομονησίας, μίσους καὶ ζηλοτυπίας εὑρισκομένη δὲν εἶνε καλὴ τροφὸς, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ μὴ ἀγαπῶσα τὸ παιδίον[2].

Ἂς προσέξωμεν ἐπ' ἴσης ἵνα ἡ γυνὴ, εἰς ἣν μέλλομεν νὰ ἐμπιστευθῶμεν τὴν ὕπαρξιν τοῦ τέκνου μας, ᾖ καθάριος καὶ φίλη τῆς τάξεως, νὰ διάγῃ κατά τι ἐν ἀνέσει, νὰ λαμβάνῃ τροφὴν ὑγιεινὴν καὶ νὰ μὴ καταγίνεται εἰς ἐπιπόνους ἐργασίας, αἱ ὁποῖαι ἐπὶ τέλει θὰ ἐξήντλουν τὸ γάλα της.

[Ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ Dr Maigne «Choix d'une nourrice»]. Α. Γ.

1. Εἰς διάστημα τεσσάρων ἐτῶν νέα τις γυνὴ ἀπώλεσεν αἰφνιδίως τὰ δύο της τέκνα καὶ ἕτερον θηλάζον εἰσέτι, διότι προσέφερεν εἰς αὐτὰ τὸν μαστόν της μετὰ σφοδρὰν ἔξαψιν πάθους.

2. Ὁ Parmentier καὶ ὁ Doyeux ἀπέδειξαν ὅτι μετὰ βιαίας συγκινήσεις τῆς ψυχῆς, ὁ μαστὸς δὲν ἐκκρίνει εἰμὴ ἰχωρῶδές τι ὑγρὸν, ἀηδὲς καὶ ὕπωχρον, ἀντὶ λευκοῦ, γλυκέος καὶ σακχαρώδους ὑγροῦ.

ΑΘΗΝΗΣΙ — ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΥΜΟΝΟΙΑΣ»